

BÜYÜMEDE REKOR: 21.7

Pandemi kısıtlamalarının kalkmasıyla yeniden hareketlenen ekonomide 22 yılın büyüme rekoru kırıldı.

■ Türkiye ekonomisi, yılın ikinci çeyreğinde yüzde 21.7 büyüdü. Bu rakam, 1999'dan bu yana kaydedilen en yüksek büyüme olarak kayıtlara geçti.

■ Türkiye, aynı dönemde İngiltere'nin ardından en hızlı büyüyen ikinci ekonomi oldu. JPMorgan, G.Sachs ve Moody's de tahminlerini yükseltti. »4TE

İŞ DÜNYASI MEMNUN

YÜZDE 9'U
YAKALARIZ

İŞ dünyasının temsilcileri, ikinci çeyreğindeki % 21,7'lik büyüme oranını memnuniyetle karşıladı.

■ **TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu:** Sürdürülebilir büyüme ve yatırımların artması için desteklerin devam etmesi gerekiyor. Daha fazla üretim, yatırım, istihdam, ihracat için kamu ve özel sektör el birliği ve akıl birliği ile daha çok çalışma zamanı.

■ **MÜSİAD Başkanı Abdurrahman Kaan:** Tıpkı ilk çeyrekte olduğu gibi, yılın ikinci çeyreğinde de hem iç talebin hem net dış talebin hem de yatırımların büyümeye pozitif katkı vermesi, oldukça memnuniyet vericidir.

■ **Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Başkanı Nail Olpak:** Bu yıl yüzde 9 bandında bir büyüme sürpriz olmaz. Önümüzdeki dönem büyüme rakamları için iş dünyası olarak çok pozitif bir tablo.

PARMAK ISIRTIRYOR

■ **Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı İsmail Gülle:** İhracatın büyümeye katkısı yılın ilk yarısında 10,8 puan oldu. Yani büyümenin yarısı ihracattan geldi. Türkiye ekonomisi ihracat öncülüğünde, büyümeye devam edecek.

■ **ASKON Başkanı Orhan Aydın:** Bu parmak isirtacak bir gelişme ve sürdürülebilir bir büyümenin de aynı zamanda habercisi. Büyümedeki zaferi entelasyonla mücadeleye taşımalyız.

■ **İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçivan:** Sanayimizin pozitif bir ayrılmakla desteklenmesi gerekiyor. Bu büyüme performansının ardından sanayicinin ödülü bu olmalı.

■ **İstanbul Ticaret Odası Başkanı Şekib Avdagic:** Yatırım, ihracat ve sanayiden güç bulan ikinci çeyrek büyümesi 'uzun menzilli büyüme' dönemini başlattı.

■ **Ankara Ticaret Odası Başkanı Gürsel Baran:** Verilere bakıldığında bu yıl yüzde 7-8'lik büyümeyle kapatabiliriz. Göstergeler salgına rağmen reel sektörün üretmekte vazgeçmeyerek yaralarını sarma konusundaki kararlılığını ortaya koyuyor.

PANDEMI SONRASI
TOPARLANMA
HIZLANIYORBÜYÜME LİGİNDE
DÜNYA İKİNCİSİ OLDUK

Türkiye ekonomisi bu yılın ikinci çeyreğinde yüzde 21,7 ile dünyada en hızlı büyüyen ikinci ülke oldu. Sanayi ve ihracatın desteğiyle sağlanan güçlü büyüme sonrası ekonomistler yıl sonu tahminini yüzde 9'a taşıdı.

Büyüme hızları

Dönem	Değişim (%)
2019	
1. Çeyrek	-2,6
2. Çeyrek	-17
3. Çeyrek	1,0
4. Çeyrek	6,4
2019 Yıllık	0,9
2020	
1. Çeyrek	-4,5
2. Çeyrek	-10,3
3. Çeyrek	6,3
4. Çeyrek	5,9
2020 Yıllık	1,8
2021	
1. Çeyrek	7,2
2. Çeyrek	21,7

Bu rakam üretim ekonomisinin göstergesi

BASKAN Erdoğan, "Türk ekonomisi dinamizmini, üretim gücünü ve dayanıklılığını bir kez daha ispat etmiştir" diyerek şöyle konuştu: "Sadece baz etkisiyle açıklanamayacak bu büyüme verisi, Türkiye'nin bir üretim ekonomisi olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur. Sanayi üretimi ikinci çeyrekte yüzde 41

artarak, bu denli güçlü bir büyümenin gelişini önden haber vermiştir. Sanayi üretimimizin aylık olarak son 14 ayda 13 defa artmış olmasına özellikle dikkatlerinizi çekiyorum. İhracatımız ise ikinci çeyrekte yüzde 70 artarak, 55 milyar dolarla tarihimizin en yüksek çeyreklik performansını elde etti."

TÜRKİYE 2'NCİ
ÇEYREKTE
% 21,7 BÜYÜDÜ

	İkinci çeyrek büyüme (%)
1. Birleşik Krallık	22,2
2. Türkiye	21,7
3. Hindistan	20,1
4. İspanya	19,8
5. Meksika	19,6
6. Fransa	18,7
7. Macaristan	18,1
8. İtalya	7,3
9. Şili	17,2
10. Kolombiya	17,0
11. Slovenya	16,3
12. Tunus	16,2
13. Hirvatistan	16,1
14. Malezya	16,1
15. Portekiz	15,4
16. İsrail	15,0
17. Belçika	14,9
18. Singapur	14,7
19. Kanada	13,8
20. Sırbistan	13,7
21. Euro Bölgesi	3,6
22. Malta	13,4
23. AB	13,2
24. Ermenistan	13,1
25. OECD	13,0
26. Romanya	13,0
27. Rım Kesimi	12,9
28. Estonya	12,9
29. ABD	12,2
30. Filipinler	11,8
31. Avusturya	11,4
32. Letonya	11,1
33. Polonya	10,8
34. Rusya	10,3
35. Slovakya	10,2
36. Hollanda	9,7
37. Avustralya	9,6
38. Bulgaristan	9,6
39. İsviçre	9,5
40. Almanya	9,4
41. Litvanya	8,5
42. Danimarka	8,3
43. Çekya	8,2
44. Çin	7,9
45. Japonya	7,6
46. Tayland	7,5
47. Tayvan	7,3
48. İzlanda	7,3
49. Finlandiya	7,0
50. Endonezya	7,0
51. Güney Kore	5,9
52. Vietnam	6,6
53. Moğolistan	6,3
54. Norveç	5,7
55. Ukrayna	5,4
56. Nijerya	5,0
57. Mozambik	1,9

Yabancıardan
pes pese revizyon

TÜİK'in açıkladığı verilerin ardından dünyanın önde gelen yatırım bankaları büyüme tahminlerini yukarı yönlü revize etti. JPMorgan, 2021 yılı büyüme tahminini yüzde 6,8'den yüzde 8,4'e çıkardı. Goldman Sachs da Türkiye için 2021 yılı GSYH büyüme tahminini yüzde 7,5'ten yüzde 9,5'e çıkardı. Moody's ise henüz TÜİK açıklama yapmadan önce sabah saatlerinde Türkiye için 2021 yılı büyüme tahminini yüzde 5'ten yüzde 6'ya çıkardı.

TÜRKİYE ekonomisi, yılın ikinci çeyreğinde yüzde 21,7 büyüdü. Bu oranla 1999 yılından itibaren açıklanan yeni serideki en yüksek büyüme rakamına ulaşıırken, Türkiye dünya liginde ikincilik koltuğuna oturdu. Türkiye, yüzde 22,2 büyüyen Birleşik Krallık'ın sadece 0,5 puan gerisinde kaldı. Pandeminin en yoğun yaşandığı ve ekonomide tam kapanma önlemlerinin uygulandığı geçen yıl ikinci çeyrekte Türkiye yüzde 10,4 küçülmüştü.

BAZ ETKİSİ VAR

Bu yılın ikinci çeyreğindeki yüzde 21,7'lik büyümede hem geçen yılki çift haneli küçül-

menin baz etkisi hem de ihracat, sanayi ve iç tüketimdeki canlılık etkili oldu. Geçen yılın ikinci çeyreğinde yüzde 15,9 küçülmeye başlayan sanayi üretimi bu yıl ikinci çeyrekte yüzde 40,5 ile güçlü bir büyüme performansına imza attı.

SANAYİDEN KATKI

Böylece toplam büyümeye sanayi üretiminin katkısı 7,5 puana yaklaştı. Hizmet sektörünün katkısı ise 8,92 puan olarak hesaplandı. İkinci çeyrekte dış ticaretin büyümeye net katkısı ise 6,93 puan oldu. Öte yandan, TÜİK, geçmiş dönem büyüme rakamlarında revizyona gitti. Bu yılın ilk çeyreğine ilişkin

büyüme rakamı yüzde 7'den 7,2'ye revize edildi. İkinci çeyrekte ilk çeyreğe göre büyüme ise yüzde 0,9 oldu.

İkinci çeyrekteki güçlü büyümenin ardından ekonomistler 2021 yıl sonu büyüme beklentilerini yüzde 8-9,5 arasında şekillendirmeye başladılar. Ekonomist Haluk Bürümceki "Yüzde 7,7 düzeyinde olan 2021 yılı büyüme tahminimizi yüzde 9,3 olarak revize ettik" derken Prof. Dr. Burak Arzova ise "Yıl sonunda büyümenin yüzde 9'u geçmesini bekliyoruz" açıklaması yaptı. Prof. Dr. Erhan Aslanoğlu ise "Yıllık büyüme yüzde 8,5 ila yüzde 9,5 arasında olabilir" diye konuştu.

SANAYİDE TOPARLANMA SÜRÜYOR

Büyümenin öncü verilerinden biri olarak kabul edilen İmalat Sanayi PMI Endeksi, ağustosta, geçen ocak ayından bu yana en yüksek seviyeye ulaştı ve 54,1'e yükseldi.

İSO Türkiye İmalat PMI 54,1

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) PMI, geçen ay 54,1'e yükseldi. Anket verileri, ocak ayından bu yana imalat sektörünün performansında en güçlü iyileşmeye işaret etti. Müşteri talebindeki iyileşme ve yakın zamanda Kovid-19 kısıtlamalarının gevşetilmesi, yeni siparişlerdeki güçlü artışın ağustos ayında da devam etmesini sağladı. **7'de**

ISO Türkiye İmalat PMI'ı 7 ayın zirvesine yükseldi

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) Türkiye İmalat PMI anketinin ağustos ayı sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, temmuzda 54,0 olarak ölçülen manşet PMI, ağustosta 54,1'e yükselerek imalat sektörünün performansında güçlü iyileşmeye işaret etti, ocak ayından bu yana en yüksek düzeyine ulaştı. Böylece faaliyet koşulları üst üste 3'üncü ay güçlenmiş oldu. Müşteri talebindeki iyileşme ve yakın zamanda yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını kısıtlamalarının gevşetilmesi, yeni siparişlerdeki güçlü artışın ağustos ayında da devam etmesini sağladı. Özellikle yeni ihracat siparişlerinde keskin büyüme kaydedildi. Üretim, müşteri talebindeki iyileşmeye bağlı olarak üst üste 3'üncü ay artış gösterdi ve yeni ihracat siparişlerinde kaydedilen güçlü büyüme bazı firmalarda üretimin artmasına katkı sağladı. Büyüme, temmuza kıyasla daha düşük oranda olmakla birlikte güçlü gerçekleşti.

Firmaların iş yüklerini karşılama çabaları, satın alma

faaliyetlerinde ve istihdamda daha belirgin artışları beraberinde getirdi. İstihdamda ocak ayından beri en yüksek artış gerçekleşti. İmalatçılar, birikmiş işlerinin artmasına engel olabildi ve birikmiş işler üst üste ikinci ay yatay seyretti. Bazı anket katılımcıları, istihdamın artırılması ihtiyacını vurguladı. Tedarik zincirlerindeki gecikmeler, girdi temin etmeye yönelik çabaları olumsuz etkilemeye devam etti. Bu durum, girdi maliyetlerinde ve nihai ürün fiyatlarında keskin artışların devam etmesine neden oldu. Buna rağmen ağustosta enflasyonist baskılar gevşeme belirtileri gösterdi. Ağustos ayında hem girdi hem de nihai ürün stokları arttı. Girdi stoklarında son 12 ayın, nihai ürün stoklarında son 69 ayın ilk artışı kaydedildi. Firmalar, yeni siparişlerdeki yükselişe ve arz sıkıntılarını karşısında tedbir alma çabalarına bağlı olarak üretim öncesi stoklarını artırdı. Müşteri teslimatlarında yaşanan zorlukların ise nihai ürün stoklarında yükselişe yol açtığı belirtildi. **ISO Türkiye** Sektörel PMI ağustos verilerine göre, takip edilen 10 sektörden biri

hariç tamamı ağustosta üretim artışı sağlarken, en güçlü büyüme hızlı şekilde toparlanan kara ve deniz taşıtları üretiminde gerçekleşti. Sektörlerin çoğunun yeni siparişlerinde de artış gözlemlendi. Birkaç sektör özellikle ihracatta güçlü performans sergiledi. Yeni alınan siparişler 6 sektörde artış kaydederken, üretimde olduğu gibi yeni siparişlerde de en hızlı genişleme kara ve deniz taşıtları sektöründe gerçekleşti. Birçok sektör, yeni ihracat siparişlerinin ivme kazanmasından destek aldı. Özellikle tekstil ile gıda ürünleri sektörlerinde güçlü ihracat performansı kaydedildi. Yeni siparişlerdeki iyileşmelere ve üretim gereksinimindeki yükselişe bağlı olarak, istihdam artışı kaydeden sektör sayısı temmuzda 6 iken ağustosta 7'ye yükseldi. Satın alma faaliyetlerinde geniş çaplı artış gözlenirken, sadece iki sektörde girdi alımları azaldı. İmalatçılar girdi alımı yaparken, artan teslimat süreleriyle karşılaşmaya devam etti. En belirgin gecikmeler, elektrikli ve elektronik ürünler ile makine ve metal ürünler sektörlerinde gerçekleşti.

TÜRKİYE YÜZDE 21,7 BÜYÜME İLE G-20 VE OECD ÜLKELERİ ARASINDA İKİNCİ OLDU

İhracat, hane halkı ve yatırımla **BÜYÜDÜK**

Diş talep ve hizmetler öncü

ÇEYREKLİK büyümenin yüzde 0,9 gerçekleştiği beklentiler doğrultusundaki yüzde 21,7'lik Gayrisafi Yurtiçi Hasıla'ya (GSYH) en yüksek katkıyı 13,8 puanla özel tüketim, 6,9 puanla net ihracat ve 5,4 puanla yatırımlar verdi. 2020 yılı ikinci çeyreğine göre ihracat yüzde 60, hizmetler sektörü yüzde 45,8, sanayi yüzde 40,5, yatırımlar yüzde 20,3 ve ithalat yüzde 19,2, inşaat yüzde 3,1, tarım, ormancılık ve balıkçılık yüzde 2,3 artış kaydetti. Büyümeye etki eden ana gruplarda hane halkının tüketim harcamaları yüzde 22,9 ölçüldü. Devletin nihai tüketim harcamaları yüzde 4,2'de kalırken büyümeye katkısı 0,7 puan oldu. Stoklar büyümeyi 5 puan frenledi. Finans ve sigorta sektörü yüzde 22,7 küçüldü.

Dolar bazında yüzde 24 arttı

YATIRIMLARDA makine teçhizat yüzde 35,2 büyüdü. İnşaat yatırımları yüzde 12,2 arttı. GSYH ikinci çeyrekte döviz bazında bir önceki çeyreğe göre yüzde 24 artışla 188 milyar 566 milyon dolar, Türk Lirası bazında yüzde 52,4 artarak 1,58 trilyon lira olarak gerçekleşti. G-20 ve OECD ülkeleri arasında Türkiye yüzde 21,7'lik ikinci çeyrek büyümesiyle yüzde 22,2 büyüyen İngiltere'nin ardından ikinci oldu. Hazine ve Maliye Bakanı Elvan, ikinci çeyrek büyümesinin yüzde 57'sinin yatırımlar ve net dış talepten geldiğini belirtirken Ticaret Bakanı Mehmet Muş, ihracat ile rekor bir büyüme yakalandığını bildirdi. Ekonomistler ise büyümeye en fazla etkinin özel tüketimden geldiğini değerlendirdi.

Sedat YILMAZ'ın haberi 5'te

Türkiye ekonomisi (GSYH), pandeminin devam ettiği 2021 ikinci çeyreğinde bir önceki yıla göre yüzde 21,7 büyüdü. Son 22 yılın en yüksek büyümesi; hane halkı tüketimi, ihracat, yatırımlar ve sektörel bazda hizmetlerle gerçekleşti. Türkiye GSYH'de G-20 ve OECD ülkeleri arasında İngiltere'den sonra ikinci oldu

Kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Türkiye'nin 2021 yılı büyümesini yüzde 5'ten yüzde 6'ya yükseltti. Fitch Ratins de Türkiye'nin bu yıl yüzde 6,3 büyüyeceğini raporluyor. Birçok analist ise yılsonu GSYH'sinin yüzde 8 olacağını tahmin ediyor.

İhracat, hane halkı ve yatırımların büyümesi

Türkiye ekonomisi (GSYH), pandeminin devam ettiği 2021 ikinci çeyreğinde bir önceki yıla göre yüzde 21,7 büyüdü. Son 22 yılın en yüksek büyümesi; hane halkı tüketimi, ihracat, yatırımlar ve sektörel bazda hizmetlerle gerçekleşti. Türkiye GSYH'de G-20 ve OECD ülkeleri arasında İngiltere'den sonra ikinci oldu.

TÜRKİYE ekonomisi 2021 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 21,7 büyüdü. Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYH) çeyrekler bazında 1999 yılından bu yana en yüksek büyüme oranına ulaştı. GSYH geçen yılın ikinci çeyreğinde yüzde 10,4 negatif olarak gerçekleşmişti. Yüksek büyümede 2020 ikinci çeyreğindeki yüzde 10,4'lük küçülmenin baz etkisiyle oluştuğu görüldü. Son 22 yılın en yüksek büyümesi olan yüzde 21,7'lik büyüme; hane halkı tüketimi, ihracat, yatırımlar ve sektörel bazda hizmetlerin öncülüğünde gerçekleşti. Türkiye GSYH'de G-20 ve Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Teşkilatı (OECD) ülkeleri arasında İngiltere'den sonra ikinci oldu.

GSYH ikinci çeyrekte döviz bazında bir önceki çeyreğe göre yüzde 24 artışla 188 milyar 566 milyon dolar, Türk Lirası bazında yüzde 52,4 artarak 1,58 trilyon lira olarak gerçekleşti. 2020 yılında 8 bin 597 dolar olan kişi başı milli gelirin yılsonu itibarıyla 9 bin doları geçeceği tahmin ediliyor.

Çeyreklik büyümenin yüzde 0,9 gerçekleştiği beklentiler doğrultusunda yüzde 21,7'lik Gayrisafi Yurtiçi Hasıla'ya (GSYH) en yüksek katkıyı 13,8 puanla özel tüketim, 6,9 puanla net ihracat ve 5,4 puanla yatırımlar verdi. Yatırımlarda makine teçhizat yüzde 35,2 büyüdü. İnşaat yatırımları yüzde 12,2 arttı.

2020 yılı ikinci çeyreğine göre ihracat yüzde 60, hizmetler sektörü yüzde 45,8, sanayi yüzde 40,5, yatırımlar yüzde 20,3 ve ithalat yüzde 19,2, inşaat yüzde 3,1, tarım, ormancılık ve balıkçılık yüzde 2,3 artış kaydetti.

Büyümeye etki eden ana gruplarda hane halkının tüketim harcamaları yüzde 22,9 öçüldü. Devletin nihai tüketim harcamaları yüzde 4,2'de kalırken büyüme katkısı 0,7 puan oldu. Stoklar büyümesi 5 puan frenledi. Finans ve sigorta sektörü yüzde 22,7 küçüldü.

Çeyen yılı kat kat geçti

2021 ilk çeyreği yüzde 7,2'ye revize edilirken son 4 çeyrek büyümesi ortalaması yüzde 9 seviyesinde gerçekleşti. 2020 ikinci çeyreğindeki yüzde 10,3'ten yüzde 10,4 negatif olarak değişti.

2021 yılı ikinci çeyrek rakamları geçen yılın rakamlarını yüksek seviyeye geçti ve yılın tamamında 2020'nin olumsuz zillerinin silineceği gözendi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2020 bağımsız GSYH rakamlarına göre GSYH yüzde 1,8 arttı. Üretim yöntemi-ne göre cari fiyatlarla GSYH, 2020'de bir önceki yıla göre yüzde 16,9 artarak 5 trilyon 46 milyar 883 milyon lira oldu. Kişi başı GSYH, cari fiyatlarla 60 bin 525 lira, dolar cinsinden ise 8 bin 597 dolar olarak gerçekleşti.

Geçen yıl GSYH'de en yüksek payı yüzde 19,1 ile imalat sanayisi aldı. Bu sektörü, yüzde 12,4 ile toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, yüzde 7,9 ile ulaştırma ve depolama sektörleri izledi.

Yerleşik hane halkı nihai tüketim harcamaları 2020'de bir önceki yıla göre yüzde 3,2 arttı. Yerleşik hane halkı tüketim harcamalarının cari değerleri GSYH içindeki payı yüzde 56,4 oldu. Devletin nihai tüketim harcamaları yüzde 2,2 artarken gayrisafi sabit sermaye olusumu ise yüzde 7,2 yükseldi.

Geçen yıl finans ve sigorta faaliyetleri yüzde 23,4 ile en çok büyüyen sektör oldu. Bunu yüzde 16,7 ile kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor, yüzde

14,4 ile bilgi ve iletişim izledi. Konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri yüzde 35,3, hane halklarının işverenler olarak faaliyetleri yüzde 28,4, idari ve destek hizmetleri faaliyetleri yüzde 10,5 ile en çok küçülen sektörler olarak kayda geçti.

İhracat ve iç tüketim katkısı

2021 ikinci çeyrek büyümesine en yüksek katkı iç tüketim ve net ihracattan geldi. İkinci çeyrekte büyüme 14,5 puan katkı veren iç tüketimde yüzde 13,8'lik hane halkı harcamalarıyla 0,7 puanla kalan kamu harcamaları dikkat çekti. Önceki yıla göre yüzde 60 büyüyen net ihracatın büyüme katkısı 6,9 puan oldu. Bir önceki yıla göre yatırımlar yüzde 20,3 büyüdü. Yatırımların ise 5,4 puan oldu. İthalatın yıllık büyüme hızı yüzde 19,2'de kaldı. Yatırımlar içinde 4,2 puanlık kesim makine teçhizatın geldi. Yatırımlar 2018 yılının 3'üncü çeyreğinden 2020 yılının ikinci çeyreğine kadar 8 çeyreklik dönemde yedisinde büyümeye negatif yansımıştı. Stok kaleminin büyüme 5 puanlık negatif etkisi görüldü.

Başı çeken sektörlerin başında hizmet ve sanayi sektörü büyümede pozitif rol oynadı. 2020 yılı ikinci çeyreğine göre hizmetler sektörü yüzde 45,8, sanayi yüzde 40,5 büyüdü. GSYH'de sanayi en az 3'te birlik bir katkı sağlıyor. Büyümede önemli öncü gösterge olan sanayi üretiminin Haziran'da yüzde 23,9 ve ikinci çeyrekte itibarıyla yüzde 41,1 artış kaydettiğini hatırlamak gerekiyor.

Hizmetler büyüme yüzde 11,4 puan, sanayi de 8,6 puan katkı sağladı. Küçük de olsa tarımın GSYH'ye katkısı 0,1, inşaatın ise 0,2 puan olarak ölçüldü. Tüm sektörlerin GSYH'ye sağladığı katma değer 20,9 puan olarak belirlendi.

2021

üçüncü çeyrek GSYH oranı 30 Kasım'da açıklanacak.

G-20 ve OECD'nin ikincisi

Türkiye 2021 ikinci çeyrek büyümesiyle G-20 ve Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Teşkilatı (OECD) ülkeleri arasında ikinci oldu. Birinciliği yüzde 22,2 ile İngiltere aldı. Türkiye'nin ardından yüzde 20,1 ile Hindistan, yüzde 19,6 ile Meksika ve yüzde 18,1 ile Fransa geldi. İtalya yüzde 17,3 büyürken Euro Bölgesi yüzde 13,6, Avrupa Birliği yüzde 13,2 ile yüzde 12,2 büyüten ABD'yi geçti. Diğer yandan geçen yıl ikinci çeyrekte yüzde 21,4 daralan İngiltere ekonomisi bu yılın aynı dönemdeki yüzde 22,2'lik performansıyla OECD'nin en yüksek oranında büyüyen ekonomisi oldu. Türkiye yüzde 21,7'lik büyüme ile ikinci sırada yer aldı ve yüzde 13 büyüten OECD ülkeleri ortalamasını geçti. OECD ülkeleri arasında İspanya yüzde 19,8 ile üçüncü, Meksika yüzde 19,5 ile dördüncü oldu.

İkinci çeyrek büyüme verisi açıklanan OECD ülkelerinden ekonomisi en fazla büyüyen diğer ülkeler yüzde 18,7 ile Fransa, yüzde 18,1 ile Macaristan, yüzde 17,3 ile İtalya yüzde 17,2 ile Sili ve yüzde 17 ile Kolombiya şeklinde sıralandı. Öte yandan ikinci çeyrekte Norveç yüzde 15,7, Güney Kore yüzde 5,9, Finlandiya yüzde 7 ve Japonya yüzde 7,6 büyüdü.

Ayrıca ilk Covid-19 vakalarının görülmeye başlandığı ve OECD üyesi olmayan Çin de salgın sonrası ekonomik toparlanmasını sürdüren yılın ikinci çeyreğinde yüzde 7,9 büyüme kaydetti.

Sürdürülebilir büyüme

Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan büyüme verilerine ilişkin sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda gelir dağılımına vurgu yaptı. Elvan, "İkinci çeyrek büyümesinin yüzde 57'si yatırımlar ve net dış talepten geldi. Sürdürülebilir ve kapsayıcı bir büyüme için düşük enflasyon, koru istikrar ve öngörülebilirlik kritik önem sahip. Gelir dağılımı adaleti daha da iyileştirilerek bir büyüme süreci kılınması çabamızdır" dedi.

Yine sosyal medya hesabından GSYH ikinci çeyrek rakamlarını değerlendiren Ticaret Bakanı Mehmet Muş da, "Türkiye ihracatı büyüme devam ediyor. İkinci çeyrekte yüzde 21,7 ile rekor bir büyüme kaydedildi. Mal ve hizmet ihracatımızın büyüme katkısı 10,8 puan oldu. Bu değer 1998'den bu yana kaydedilen en yüksek katkıdır. Büyümenin yarısı mal ve hizmet ihracatı kaynaklı gerçekleşmiştir. Net mal ve hizmet ihracatının büyüme katkısı ise 6,9 puan olarak gerçekleşti. İhracatta ilave destekler, uzak ülke stratejisi ve e-ihracat gibi

alanlarda atacağımız adımlarla bu katkı daha da artıracaktır. Yatırım, üretim ve ihracat temelinde büyüme devam edecektir" ifadelerini kullandı.

Başarı hikâyeleri sürüyor

TÜRKİYE İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı İsmail Güllü, ihracatın büyüme katkısının yılın ilk yarısında 10,8 puan olduğunu belirtti. "Büyümenin yarısı ihracattan geldi. Bu rakamlar Türkiye'nin ihracatı yükselteceğini olan inancımızı güçlendirir" bilgisini verdi.

DEİK Başkanı Nail Olpak, bu yıl yüzde 9'luk büyümenin sürpriz olmayacağını bildirdi. Türkiye'nin büyüme performansı ile dünyadan pozitif ayrıştığını dikkat çekerek Olpak, "Bu büyümenin arkasında teknik olarak elbette geçen yıldan gelen bir baz etkisi söz konusu. Ancak tüm dünyada aynı tablonun var olduğunu hatırlarsak iş dünyamızın salgın döneminde yaşanan sıkıntılara firarsız çevirmeyi başardığını görüyoruz" dedi.

"Sanayimizin pandemiden bu yana yastığı başarı hikâyesinin sürdürdüğünün altını çizen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Başbakan**, "Ekonomimizin ikinci çeyrek büyüme performansı, yaşadığımız pandemi koşullarında her türlü ovuşturma hak ediyor. İmalat sanayinin büyümede yarattığı yüksek ivme, bir anlamda sanayimizin pandemi başladığından bu yana rüştünü fazlasıyla ispatladığının da bir göstergesi. Bu nedenle Türkiye'nin sanayide verilecek destek konusunda en ufak şüphesi olmaması lazım. Rakamlarla bu belgelendi" ifadesini kullandı.

Ankara Ticaret Odası (ATO) Yönetim Kurulu Başkanı Gürsel Baran da bu yılın ekonomide başarıyla kapatılacağını ve ilerlerini gösterdiğini belirterek, "2021 yılını yüzde 7-8'lik büyümeyle kapatacağız. Göstergeler saldına rağmen, reel sektörün çalışmaktan, üretmekten vazgeçmeyecek yaralarını sarma konusundaki kararlılığı ortaya koyuyor" dedi. Büyüme rakamlarının en büyük itici gücü ve destekçisinin ihracat olduğunu altını çizen Ege İhracatçı Birlikleri Koordinatör Başkanı Jak Eskinazi de, mal ve hizmet ihracatının büyüme katkısının 10,8 puan olduğunu, son 12 ayda ülke geneli ihracatı 200 milyar dolar sınırının aşıldığını kaydetti.

Anadolu Aslanları İşadamları Derneği (ASKON) Genel Başkanı Orhan Aydın yüzde 21,7'lik büyümenin rekor oluşu ve sanayi üretimi ile birlikte ihracat dayalı olmasının çok memnuniyet verici bir durum olduğunu, aynı başarının enflasyonla mücadelede taşınması gerektiğini söyledi.

Yüzde 9 büyüme mümkün

Ekonomistler ve analistler 2021 ikinci çeyrek büyüme değerlendirirken yüzde 21,7'lik oranın yılsonu yüksek bir büyüme beraberinde getireceğini açıkladılar. Yüzde 8'in üzerinde bir büyüme beklendiklerini belirten ekono-

mistler, yüzde 9'ların daha mümkün olabileceğini kaydettiler.

Tera Yatırım Başekonomisti Enver Erkan da, büyüme momentumunun süreceğini belirtti. Erkan, "Üçüncü çeyrekte hizmet sektörü katkısının açılmasıyla beraber dönmeye yönelik sektör beklentileri de ortaya koyuyor. Tabii ekonomik aktivite açısından çeyrecimiz, yurtdışı veya yurtdışında risk oluşturabilecek Covid varyantları etkisidir" dedi.

Yatırım Finansman değerlendirmesinde bu yılın ilk çeyrek kitlesel aktivitesinin güçlü seyrettiğini, diğer yandan 2020 ikinci çeyreğindeki yüzde 10,4'lük küçülmenin etkisiyle yüzde 21,7'lik rakamı yakalandığını belirtti. Yılsonu büyüme tahminlerini yüzde 9,3 seviyesine çıkaran Yatırım Finansman, güçlü büyümenin sürdürülebilirliği açısından da tedbirlerin alınması gerektiği üzerinde durdu.

Üçüncü göstergeler sağlam

Üçüncü göstergelerin 3. çeyrekte de yüksek frekanslı verileri haber verdiğini raporlayan Yatırım Finansman, "Mevcut gerçekleşme ve eğilimler ışığında, 3. çeyrekte ekonomik büyümenin güçlü seviyelere kalmaya devam etmesini ancak 4. çeyrek itibarıyla potansiyel yavaşlama da potansiyelin altındaki seviyelere doğru yavaşlamasını bekliyoruz. Bu doğrultuda, 2021 yılının tamamını güçlü ekonomik büyüme bekliyoruz yüzde 9,3 seviyesinde. Devam eden pandemi büyüme kritik belirleyici olmayı sürdürcek. Pandemiye bağlı gelişmeler ve finansal koşulların sıklıkla kitlesel faaliyetin seyir açısından kritik belirleyiciler olmaya devam edeceğini" yorumunu yaptı.

Cari açığı azaltmanın Türkiye büyümesine katkı verdiğini diye getiren Commerzbank Gelişmekte Olan Piyasalar Kıdemli Ekonomisti Tatha Ghose da, "2. çeyrek büyüme rakamından sonra bu yıl yüzde 9'luk bir büyüme söz konusu olabilir. Türkiye, yüksek faiz, yüksek döviz kuru ve yüksek enflasyon baskısı altında yüzde bütün ekonomik sıkıntılarını kolaylıkla çözebilecek bir ülke" diye konuştu.

Kişi başı milli gelir 8597 dolar

TÜRKİYE İstatistik Kurumu (TÜİK), 2020 yılına dair bağımsız Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH) verilerini açıkladı. Buna göre, GSYH bir önceki yıla göre yüzde 1,8 arttı. Aynı yıl cari fiyatlarla kişi başına GSYH 60 bin 525 lira, döviz cinsinden 8 bin 597 dolar, 2020 ikinci çeyrek veriler doğrultusunda yılsonu kişi başı milli gelir 9 bin doların üzerinde bekleniyor. GSYH, 2020'de bir önceki yıla göre yüzde 16,9 artarak 5 trilyon 46 milyar 883 milyon lira oldu. Geçen yıl GSYH'de en yüksek payı yüzde 19,1 ile imalat sanayisi aldı.

Yılsonu yüzde 8'in üzerinde olur

KREDİ derecelendirme kuruluşu Moody's, Türkiye'nin 2021 yılı büyümesini yüzde 5'ten yüzde 6'ya yükseltti. Fitch Ratings de Türkiye'nin bu yıl yüzde 6,3 büyüyeceğini raporladı da IMF ile birlikte yeni büyüme rakamına göre yılsonu büyümesini yükseltmesi bekleniyor. IMF de Türkiye'nin yüzde 5,8 büyüyeceğini belirtiyor. Birçok ekonomist ve analist de yüzde 21,7'lik çeyrek büyümesinden sonra yılsonu GSYH'sinin yüzde 8'in üzerinde olacağını öngörüyor. En iddialı rakamı yüzde 9,3 ile Yatırım Finansman veriyor.

Ekonomi büyüdü ücretlinin payı azaldı

Türkiye ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde baz etkisiyle yüzde 21.7 büyüdü. Büyümenin bir önceki çeyreğe göre yüzde 0.9 ile sınırlı kalması dikkat çekti

TÜRKİYE ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde yüzde 21.7 büyüdü. Aynı dönemde çeyreklik büyüme yüzde 0.9 seviyesinde açıklandı. Ana gruplara bakıldığında yerleşik hane halklarının tüketim harcamaları, 2021 yılı ikinci çeyreğinde yıllık yüzde 22.9 arttı. Devletin nihai tüketim harcamalarında büyüme ise yüzde 4.2'de kaldı.

İkinci çeyrekte yatırımlarda yıllık yüzde 20.3 büyüme izlendi. İhracat, 2021 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 60, ithalat ise yüzde 19.2 büyüdü. Bu rakamların ardından ikinci çeyrekte büyüme en büyük katkı 13.8 puanla özel tüketimden geldi. Özel tüketimi 6.9 puanla net ihracat izlerken, yatırımlardan 5.4 katkı geldi. Bu dönemde devletin nihai harcamalarından gelen katkı ise 0.7 puanla kaldı. Stoklar ise büyümeden 5 puan götürdü.

EN YÜKSEK BÜYÜME HİZMETLERDE

Verilere göre yılın ikinci çeyreğinde yıllık bazda en yüksek büyüme performansına hizmetler sektörü imza attı. Buna göre hizmetler sektörü yüzde 45.8 büyüdü. Hizmetler sektörünü yüzde 40.5 büyümeyle **sanayi** takip etti. İnşaatta büyüme yüzde 3.1 seviyesinde kalırken, tarım, ormancılık ve balıkçılıkta ise yüzde 2.3 oldu. Finans ve sigorta faaliyetleri ise ikinci çeyrekte yüzde 22.7 daraldı.

Çeyreklik olarak bakıldığında ise hizmetler sektöründe yüzde 2.1'lik büyüme izlendi. **Sanayide** bir önceki çeyreğe göre büyüme, yüzde 1.2 olarak kaydedildi. Tarım çeyreklik bazda yüzde 1.8 daralırken, inşaat da yüzde 1.5 küçüldü.

TÜİK verilerine göre üretim yöntemiyle Gayrisafi Yurt İçi Hasıla tahmini, 2021 yılının ikinci çeyreğinde cari fiyatlarla bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 52.4 artarak 1 trilyon 581 milyar 120 milyon TL oldu.

GSYH'nin ikinci çeyrek değeri cari fiyatlarla ABD doları bazında 188 milyar 566 milyar olarak gerçekleşti.

EMEĞİN ALDIĞI PAY GERİLİYOR

Geçen yılki baz etkisi kaynaklı yıllık milli gelirden yüksek oranlı bir büyüme bekliyorduk. Açıklanan öncü göstergeler ışığında çeyrekten çeyreğe ise BETAM uzmanları binde 6 küçülmeye öngörürken, BBVA yüzde 2 büyüme tahmin etti. Bizim beklentimiz de çeyrekten çeyreğe mütevazı bir büyüme yönündeydi. Büyüme verilerinde son dönemde dikkat çeken gelişme emeğin aldığı payın geriliyor olmasıdır.

Elvan: Sürdürülebilir büyüme için düşük enflasyon

HAZINE ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan büyüme verilerine ilişkin paylaşımında gelir dağılımına vurgu yaptı. Elvan, "İkinci çeyrek büyümesinin yüzde 57'si yatırımlar ve net dış talepten geldi. Sürdürülebilir ve kapsayıcı bir büyüme için; düşük enflasyon, kur istikrar ve öngörülebilirlik kritik öneme sahip. Gelir dağılımı adaletini daha da iyileştirecek bir büyüme için sürekli kılınan çabamızdayız" ifadelerini kullandı.

MUŞ: İHRACATLA BÜYÜMEYE DEVAM EDECEĞİZ

Ticaret Bakanı Mehmet Muş da Twitter hesabından yaptığı paylaşımında büyüme verilerini de-

ğerlendirdi. Muş, "Türkiye ihracatla büyüme devam ediyor. 2. çeyrekte yüzde 21.7 ile rekor bir büyüme kaydedildi. Mal ve hizmet ihracatımızın büyüme katkısı 10.8 puan oldu. Bu değer 1998'den bu yana kaydedilen en yüksek katkıdır. Büyümenin yansı mal ve hizmet ihracatı kaynaklı gerçekleşmiştir. Net mal ve hizmet ihracatının büyüme katkısı ise 6.9 puan olarak gerçekleşti. İhracatta ilave destekler, uzak ülke stratejisi ve ihracat gibi alanlarda atacağımız adımlarla bu katkıyı daha da artıracaktır. Yatırım, üretim ve ihracat temelinde büyüme devam edeceğimiz" ifadelerini kullandı.

İş dünyası: Kalıcı olmalı

TÜRKİYE ekonomisinin yılın ikinci çeyreğindeki büyüme rakamlarını değerlendiren Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı İsmail Güle, "Türkiye ikinci çeyrekte OECD'nin en yüksek oranda büyüyen ikinci ülkesi oldu. Pandemi etkisinin derinden hissedildiği aylarda ekonomimiz ve ihracatımız etkilendi. O günlerde zor zamanların geçeceğine ve hızlı bir toparlanmanın içine gireceğimize olan inancımızı dile getirmiştik. Bugün bu rakamlar görmek bizi gururlandırıyor. İhracatın büyüme katkısı yılın ilk yansında 10.8 puan oldu. Yani büyümenin yansı ihracattan geldi. Rakamlar, Türkiye'nin ihracatla yükselme çabasına olan inancımızı güçlendirmiştir" dedi.

İSO Başkanı Erdal Bağcıvan da büyüme rakamlarını şöyle değerlendirdi: "**Sanayimiz** 2. çeyrek büyüme performansı ile iç piyasada ve ihracatta pandemiden bu yana yazmakta olduğu başan hikâyesini sürdürdüğünü gösterdi. Yıllar sonra özgüvenini yakalayarak ken-

dini ispatlamış olan **sanayimizi** bu başansı, sürdürülebilir desteklerle kalıcı hale getirilmeli."

'DESTEKLER AKTARILMALI'

Ankara **Sanayi Odası** (ASO) Başkanı Nurettin Özdebir, geçen yılın ikinci çeyreğinden itibaren **sanayi** sektörünün büyüme katkısının net bir şekilde görüldüğünü sürecin devamı için uygun desteklerin sektörüne aktarılması gerektiğine dikkat çekerek, şu değerlendirmelerde bulundu: "Özellikle de yüksek oranda dışa bağımlı olduğumuz ara ve sermaye mali üretimine ilişkin destek sisteminin büyümenin sürdürülebilirliği açısından mutlaka etkinleştirilmesi gerekiyor. **Sanayi** sektörünün büyüme net katkısı dikkate alındığında, firmaların devam eden finansman ihtiyacı ve işletme sermayesinin zor döndüğü bir dönemde, destek noktasında diğer sektörlerden pozitif bir ayrımcılığın mutlaka yapılması gerektiğini tekrar söylemek istiyorum."

'REHAVETE DÜŞÜMELİM'

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagic de baz etkisinden arındırıldığında da

Pandemi destekleri büyümeyi artırdı

TERA Yatırım Baş ekonomisti Enver Erkan büyüme rakamlarını şöyle değerlendirdi: "Geçen yıl, çift hanede daralma kaydedilen ve büyük ekonomik aktivite kaybına neden olan koronavirüs pandemisi ardından faiz indirimleri, hükümet destekli kredi teşvikleri ve pandemi nedeniyle artan destekler ile beraber, büyüme performansı artmış; ancak tüketimi hızlandıran büyüme, aynı zamanda TL'ye değer kaybettiren ve enflasyonu da hızlandıran bir şekil almıştı. Bu yıl daha sıkı para politikasına ve yüksek faizlere sahip, iç talebin sınırlandırılmasına yönelik olarak ise ki enflasyonu besleyen en önemli faktörlerden birisi, ilave olarak makro ihtiyatı tedbirlerle ve önlemlere yer verileceği görülmüyor. Bunun tüketim ve ithalat eğilimlerini sınırlayarak enflasyona da olumlu katkı vermesi beklenebilir. Aslında büyüme önünde, yatırım olumsuzlarını sınırlayan en önemli engel faizler gibi görünse de faizlerin oluşmasına sebebiyet veren enflasyonu bu denklemden ayrı tutmamız. Dolayısıyla kontrollü ve enflasyon yaratmayan sürdürülebilir büyüme noktasında finansal istikrar ve fiyat istikrar konusundaki önceliklendirme gerekli bir noktada duruyor."

yatırımlarda güçlü bir büyüme ivmesinin devam ettiğinin ortaya çıktığını belirterek, salgın dönemini Türk **sanayicisini** çok iyi değerlendirecek büyük yatırımlar yaptığını aktardı.

Bugün açıklanan nisan-haziran aylarını kapsayan 3 aylık ekonomik büyümenin, bu yatırımların karşılığının alındığını göstergesi olduğunu vurgulayan Avdagic, "Yüzde 21.7'lik bu kuvvetli oran bizi rahavete düşürmemeli. İş dünyasının yatırım istahının mutlaka ve mutlaka önünde sürekli açacak politika izlememiz lazım. Stoklarda 5 puan azalma var. Bu kurulu üretim kapasitesinin artırılması gereğini ortaya koyuyor. Bu sebeple yatırım kapasitesi için **OSB**'lerde yer sorunları çözümlenmeli, finansman ve ham madde temini imkânları geliştirilmeli" değerlendirmesinde bulundu.

2021'in ikinci çeyreğinde, "İsgüçü ödemeleri, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 36.1, net işletme artı/karma gelir ise yüzde 78.2 arttı." Böylece, "İsgüçü ödemelerinin cari fiyatlarla Gayrisafi Katma Değer içerisindeki payı geçen yılın ikinci çeyreğinde yüzde 37 iken bu oran 2021 yılında yüzde 32.9'ye geriledi."

İlk çeyrekte de şöyle bir durum açıya çıktı, "İsgüçü ödemelerinin cari fiyatlarla Gayrisafi Katma Değer içerisindeki payı geçen yılın birinci çeyreğinde yüzde 39.0 iken bu oran 2021 yılında yüzde 35.5'e geriledi."

Yine bugün açıklanan 2020 yılı bağımsız GSYİH verilerine göre, "İsgüçüne yapılan ödemelerin cari gayrisafi katma değer içindeki payı 2019 yılında yüzde 34.8 iken bu oran 2020 yılında yüzde 33.1'e düştü."

GERÇEK TABLO ÜÇÜNCÜ ÇEYREKTE

Evet, bir büyüme var çeyrekten çeyreğe de büyüme ile karşı karşıyayız ancak emek cephesinin bundan aldığı pay azalıyor. Elbette burada kısa çalışma ödeneği gibi desteklerin etkisi de söz konusu. Yılın ikinci çeyreğinde

de bu destekler sürmüştü. Belli sektörlerde istihdam kayıplarını sürdü. Atıl işgüçü yüksek. Gerçek tabloyu kısıtlamaların ve desteklerin olmadığı üçüncü çeyrekte göreceğiz burada da işgüçü ödemelerinin yanında bir gerileme varsa ciddi bir sorunumuz var demektir. İla-veten ciddi bir enflasyon söz konusu. Resmî enflasyonun yanında halkın enflasyonu bunun en az 10 puan üzerinde. İşçi sınıfının refahından aldığı pay azalırken, maruz kaldığı hayat pahalılığı da mevcut refah seviyesinden geri düşmesine neden oluyor. Bu sürdürülemez, sakat bir durum.

İmalat sanayiinde toparlanma

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Ağustos 2021 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50.0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, temmuzda 54.0 olarak ölçülen manşet PMI, ağustosta 54.1'e yükselerek imalat sektörünün performansında güçlü iyileşmeye işaret etti ve ocak ayından bu yana en yüksek düzeyine ulaştı. Böylece faaliyet koşulları üst üste üçüncü ay güçlenmiş oldu. Müşteri talebindeki iyileşme ve yakın zamanda Kovid-19 kısıtlamalarının gevşetilmesi, yeni siparişlerdeki güçlü artışın ağustos ayında da devam etmesini sağladı.

İSTİHDAMDAMDA ARTIŞ

Özellikle yeni ihracat siparişlerinde keskin büyüme kaydedildi. Üretim, müşteri talebindeki iyileşmeye bağlı olarak üst üste üçüncü ay artış gösterdi ve yeni ihracat siparişlerinde kaydedilen güçlü büyüme bazı firmalarda üretimin artmasına katkı sağladı. Büyüme temmuza kıyasla daha düşük oranda olmakla birlikte güçlü gerçekleşti.

Firmaların iş yüklerini karşılama çabaları, satın alma faaliyetlerinde ve istihdamda daha belirgin artışları beraberinde getirdi. İstihdamda ocak ayından beri en yüksek artış gerçekleşti. İmalatçılar birikmiş işlerinin artmasına engel olabildiler ve birikmiş işler üst üste ikinci ay yatay seyretti. Bazı anket katılımcıları, istihdamın artırılması ihtiyacına vurgu yaptı. Tedarik zincirlerindeki gecikmeler, girdi temin etmeye yönelik çabaları olumsuz etkilemeye devam etti. Bu durum, girdi maliyetlerinde ve nihai ürün fiyatla-

rında keskin artışların devam etmesine katkı yaptı. Buna rağmen ağustosta enflasyonist baskılar gevşeme belirtileri gösterdi. Ağustos ayında hem girdi hem de nihai ürün stokları arttı. Girdi stoklarında son 12 ayın, nihai ürün stokları ise son 69 ayın ilk artışı kaydedildi. Firmalar, yeni siparişlerdeki yükselişe ve arz sıkıntılarını karşısında tedbir alma çabalarına bağlı olarak üretim öncesi stoklarını artırdı. Müşteri teslimatlarında yaşanan zorlukların ise nihai ürün stoklarında yükselişe yol açtığı belirtildi.

İSO VERİLERİNE GÖRE İmalatta büyüme beklentisi sürüyor

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), ağustos ayında 54.1'e yükseldi. Eşik değer olan 50.0'ın üzerinde ölçülen tüm rakamlar sektörde iyileşmeye işaret ediyor. IHS Markit Ekonomi Direktörü Andrew Harker, imalat sanayi sektörünün karşı karşıya olduğu birçok güçlüğe rağmen, firmalarının müşteri talebindeki iyileşmeye bağlı olarak büyümeyi üst üste 3'üncü aya sürdürdüğünü belirterek firmaların satın alma faaliyetleri ile istihdamı artırdığını vurguladı.

İşsizlik, borç ve enflasyon tırmanırken ikinci çeyrek için yüzde 21.7'lik oran açıklandı

Yoksullaştıran büyüme

SALGIN nedeniyle geçen yılın ikinci çeyreğinde önemli oranda küçülen ekonomi, 2021'in aynı çeyreğinde "normalleşme" ve baz etkisiyle yüzde 21.7 büyüdü. Büyüme emekçiye, yoksula yansımazken yılın ilk çeyreğine göre büyümenin çok sınırlı kalması ve imalat sanayisindeki küçülme alarm verici sonuçlar içeriyor. » 7de

2020 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 10.8 küçülen ekonomi, bu yıl yüzde 21.7 büyüdü

Emekçiye büyüme yok!

Aşılama ve normalleşme ekonomiyi olumlu etkilerken işgücüne yapılan ödemelerin payı ikinci çeyrekte 32.9'a düştü. Bu oran 2020'nin aynı döneminde yüzde 37 idi.

TÜİK'in "Dönemsel Gayrisafi Yurtiçi Hasıla, II. Çeyrek: Nisan - Haziran, 2021" raporu, ekonomik ve küresel Covid-19 krizi nedeniyle geçen yılın ikinci çeyreğinde önemli oranda küçülen Türkiye'nin, 2021'in aynı çeyreğinde aşılama, normalleşme ve baz etkisiyle hızla büyüdüğünü ancak bundan emekçilerin aldığı payın daha da azaldığını ortaya koydu. Ayrıca yılın ilk çeyreğine göre ikinci çeyrekteki ekonomik büyümenin çok sınırlı kalması ve aynı dönemde imalat sanayisindeki küçülme, sonraki çeyrekler için alarm verici sonuçlar içeriyor. TÜİK'in verilerine göre öne çıkan detaylar özetle şöyle:

188.6 milyar dolar

✓ GSYH, 2021 yılının ikinci çeyreğinde (nisan, mayıs, haziran) zincirlenmiş hacim endeksi olarak bir

YILIN İLK 6 AYINDA YÜZDE 14.3 OLDU

TÜİK verilerine göre Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYH) yılın ilk altı ayında zincirlenmiş hacim endeksi olarak bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 14.3 arttı. Ayrıca GSYH, ilk altı ayda cari fiyatlarla dolar bazında yüzde 14.7 artarak 377 milyar dolar oldu. Öte yandan TÜİK 2020 verilerine ilişkin revizyona gitti. Daha önce yüzde 1.8 olarak açıklanan büyüme verisini değiştirmeyen TÜİK, 2020 yılına ait kişi başına ortalama GSYH'yi ise revize ederek 8 bin 599 dolardan 8 bin 597 dolara indirdi. Geçen yıl en fazla büyüyen sektör yüzde 23.4 ile finans ve sigorta faaliyetleri olurken bunu yüzde 16.7 ile kültür, sanat, eğlence, dinlenme ve spor, yüzde 14.4 ile bilgi ve iletişim izledi.

önceki yılın aynı çeyreğine kıyasla reel olarak yüzde 21.7, yılın ilk çeyreğine kıyasla yüzde 0.9 arttı. Yılın ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı çeyreğine kıyasla GSYH cari fiyatlarla TL bazında 1 trilyon 38 milyar liradan 1 trilyon 581 milyar dolara, dolar bazında 152.6 milyar dolardan 188.6 milyar dolara çıktı.

✓ Yılın ikinci çeyreğinde geçen yıla göre sektörel olarak en yüksek büyüme yüzde 45.6 ile hizmetler sektöründe hesaplandı. İçinde turizmin de olduğu bu sektör, geçen yıl özellikle salgından büyük yara almıştı. İkinci çeyrekte en çok küçülme ise yüzde 22.7 ile finansta. Bu sektör ise geçen yıl ekonomiyi aşırı ısıtan politikalar nedeniyle hızla büyümüştü.

✓ Verilere göre yılın ikinci çeyreğinde işgücü ödemelerinin cari fiyatlarla gayrisafi katma değer içindeki payı yüzde 32.9'a düştü. Bu oran geçen yılın ikinci çeyreğinde yüzde 37, yılın ilk çeyreğinde yüzde 35.5'ti. Bu ödemelerin ikinci çeyrekteki tutarı ise yüzde 36.1 artarak 466.9 milyar TL oldu. Yine yılın ikinci çeyreğinde katma değerden en yüksek payı ise yüzde 49.8 ile sermaye (net işletme artışı/karma gelir) aldı. Bu oran geçen yıl yüzde 42.8'di.

Tüketim hızlandı

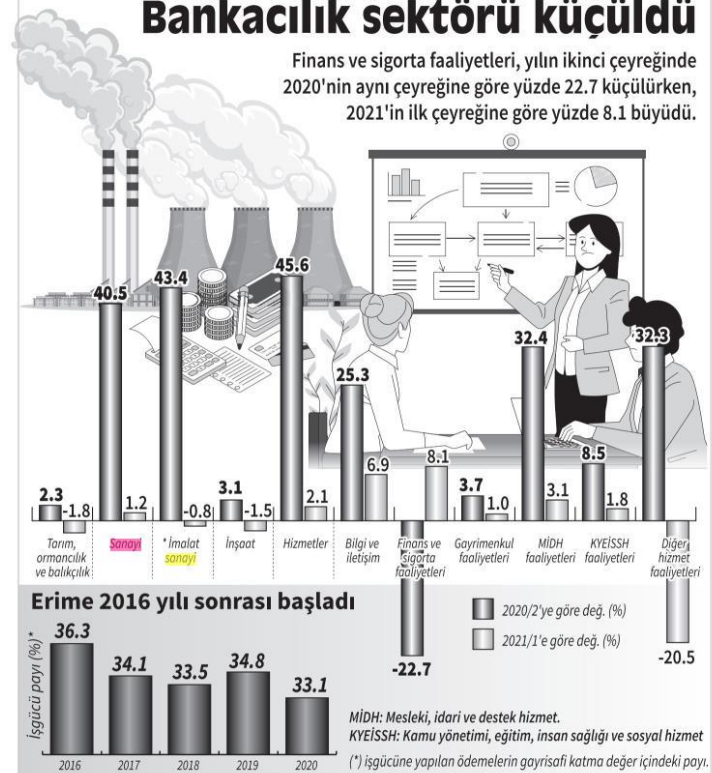
✓ Yurttaşın (yerleşik hanehalkları) tüketim harcamaları, yılın ikinci çeyreğinde 2020'nin aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak yüzde 22.9, devletin nihai tüketim harcamaları yüzde 4.2 ve yatırım (gayrisafi sabit sermaye oluşumu) harcamaları yüzde 20.3 arttı.

Yine ikinci çeyrekte 2020'ye göre mal ve hizmet ihracatı yüzde 59.9, ithalatı yüzde 19.2 yükseldi. Ayrıca hanehalkının toplam tüketiminde yarı dayanıklı mallar öne çıktı.

• Ekonomi Servisi

Bankacılık sektörü küçüldü

Finans ve sigorta faaliyetleri, yılın ikinci çeyreğinde 2020'nin aynı çeyreğine göre yüzde 22.7 küçülürken, 2021'in ilk çeyreğine göre yüzde 8.1 büyüdü.

NEDEKİLER

Yeni yatırımlara ihtiyaç var

Büyüme rakamları ekonomist, uzmanlar ve iş dünyası tarafından farklı farklı yorumlandı.

Prof. Dr. Veysel Ulusoy, işsizlik, ücret düzeyi ve enflasyona atfıla Türkiye'nin özellikle son 10-12 yıldır "yoksullaştıran büyüme" ile boğuştuğunu söyledi. "Şahane büyüdü" diyenlere işgücü ödemelerini hatırlatan Uğur Gürses, "Ayrıca ücretli kesimin karşı karşıya kaldığı yakıcı enflasyon da cabası" yorumunu yaptı. Mustafa Sönmez ise şu vurguyu yaptı: "Şahlanış, ücretlilere yaramadı. 4 puan yoksullaştı işgücü."

Sanayicinin başarısına dikkat çeken ISO Başkanı Erdal Bahçivan ise bunun sürmesi için enflasyonun düşmesi, yeni yatırımların artması gerektiğini belirtti. Bahçivan ayrıca "Mevcut kapasite ile ancak buraya gelebiliyoruz. Sanayinin finansman ihtiyacı var" dedi

Atilla Yeşilada, "Ekonomi büyüyor ama yurttaş büyümeye güven duymuyor. Bu büyüme fakirleştirici bir büyüme" dedi. Evren Devrim Zel-yut da "Toplamda bu büyüme halka yansımada. Yani ekonomi büyüdü ama parayı ihracatçı götürdü" diye konuştu.

Türkiye'nin ikinci çeyrekte kaydettiği %21,7'lik büyüme işsizlik ve sosyal refaha umut oldu

Devleri geride bıraktık

Salgın döneminde üretim çarkları olağanüstü hızla dönen Türkiye, ikinci çeyrekte yüzde 21,7'lik ekonomik büyümeyle OECD'nin en yüksek oranda büyüyen ikinci ülkesi oldu. İlk sırada İngiltere'nin yer aldığı listede ABD, Almanya ve Fransa gibi ülkeler Türkiye'nin gerisinde kaldı.

REKORA İMZA ATTIK

TİCARET Bakanı Mehmet Muş, mal ve hizmet ihracatının büyümeye katkısının 10,8 puan olduğuna dikkati çekerek "Yatırım, üretim ve ihracat temelinde büyümeye devam edeceğiz" ifadesini kullandı.

Ticaret Bakanı Mehmet Muş

İŞSİZLERİN YÜZÜ GÜLECEK

TÜRKİYE ekonomisinin salgına rağmen kaydettiği büyüme Cumhuriyet döneminin büyüme rekoru olarak kayıtlara geçti. Haziran ayı itibarıyla imalat sanayiinde 6 milyonun üzerinde iş gücü istihdam edilmesi, büyümenin ivmesini oluştururken yeni istihdamlara da umut ışığı oldu.

İKTİSAT / SAYFA 4

REFAH ARTIŞI İÇİN ÖNEMLİ

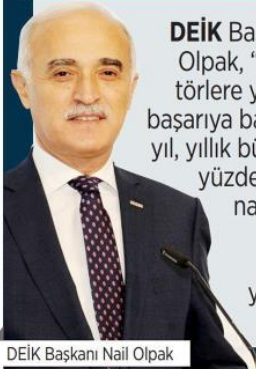
ASKON Genel Başkanı Orhan Aydın "Büyümedeki zaferi toplumun refahı, sabit ve düşük gelirli için enflasyonla mücadelede taşımalıyız" şeklinde konuştu.

ASKON Başkanı Orhan Aydın

HEDEF DAHA İLERİYE

DEİK Başkanı Nail Olpak, "Tüm sektörlerle yayılan bu başarıya bakarak bu yıl, yıllık büyümenin yüzde 9 bandına ulaşması sürpriz olmaz" yorumunu yaptı.

DEİK Başkanı Nail Olpak

İSTİHDAM GİDEREK ARTACAK

ISO Başkanı Erdal Bahçivan, imalat sanayiine dayalı büyümenin daha fazla istihdam getireceğinin sinyalini verdi. Bahçivan, ihracatta fırsatları en iyi şekilde değerlendirecek olan sanayinin bulacağı yeni pazarlarla istihdamda canlanmayı sağlayan başarı hikâyesini sürdüreceğini kaydetti.

ISO Başkanı Erdal Bahçivan

ÜRETİME DAYALI BÜYÜME

KAYSO Başkanı Mehmet Büyüksimitçi, "Yaşanan tüm zorluklara ve pandeminin etkilerine rağmen sanayi üretimi ekonomimizi ayakta tutmaya devam ediyor" dedi.

KAYSO Başkanı Mehmet Büyüksimitçi

İkinci çeyrekte yüzde 21,7'lik büyüme

Türkiye ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde (nisan-haziran) baz etkisiyle yüzde 21,7 büyüme kaydetti. Türkiye böylece, büyük ülkeleri geride bırakarak 2. çeyrekte İngiltere'nin ardından en hızlı büyüme kaydeden ülke oldu.

TÜRKİYE İstatistik Kurumu (TÜİK), bu yılın ikinci çeyreğine (nisan-haziran) ilişkin gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) sonuçlarını açıkladı.

Buna göre, GSYH tahmini, zincirlenmiş hacim endeksi olarak, yılın ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 21,7 artış gösterdi.

SANAYİ FAALİYETLERİNDE YÜZDE 40,5 ARTIŞ

GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde, yılın ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine kıyasla zincirlenmiş hacim endeksi olarak hizmetler yüzde 45,8, sanayi yüzde 40,5, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri

yüzde 32,4, diğer hizmet faaliyetleri yüzde 32,3, bilgi ve iletişim faaliyetleri yüzde 25,3, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yüzde 8,5, gayrimenkul faaliyetleri yüzde 3,7, inşaat yüzde 3,1 ve tarım, ormancılık ve balıkçılık yüzde 2,3 arttı. Finans ve sigorta faaliyetleri ise yüzde 22,7 azaldı.

Bu arada, 1999 yılından itibaren açıklanan yeni serideki en yüksek büyüme oranına ulaşıldı.

Bu büyümede, geçen yılın aynı çeyreğinde oluşan yüzde 10,4'lük küçülme etkili oldu.

NIHAİ TÜKETİM HARCAMALARI YÜZDE 22,9 ARTTI

Hane halkı nihai tüketim harcamaları yılın ikinci çeyreğinde, geçen yılın aynı çeyreğine göre zincirleşmiş hacim endeksi olarak yüzde 22,9 yükseldi. Devletin nihai tüketim harcamaları, yüzde 4,2, gayrisafi sabit sermaye oluşumu yüzde 20,3 artış kaydetti.

Mal ve hizmet ihracatı, yılın ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı çeyreğine göre zincirleşmiş hacim endeksi olarak yüzde 59,9, ithalatı ise yüzde 19,2 arttı. Merkez Bankası Başkanı Şahap Kavcıoğlu da yatırımcı ve ekonomistlerle yaptığı toplantıda, Türkiye'nin rezervleriyle ilgili önemli bir açıklama yaptı. Kavcıoğlu, "Rezervlerimiz 85-90 milyar dolar seviyelerinden yaklaşık 30 milyar dolar artışla 115-120 milyar dolar bandına gelmiştir." dedi.

Bakan Muş'tan büyüme mesajı

TİCARET Bakanı Mehmet Muş, Twitter hesabından, TÜİK tarafından açıklanan ikinci çeyrek büyüme rakamlarına ilişkin değerlendirmede bulundu. Muş

mal ve hizmet ihracatının büyüme katkısına dikkati çekerek, "Büyümenin yarısı mal ve hizmet ihracatı kaynaklı gerçekleşmiştir. Net mal ve hizmet ihracatının büyüme katkısı ise 6,9 puan olarak gerçekleşti." dedi.

Moody's Türkiye'nin büyüme tahminini artırdı

ULUSLARARASI kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Küresel Makro Görünüm 2021-22 raporunun Ağustos 2021 sayısının yayımladı. Raporda, Türkiye ekonomisinin 2021'de yüzde 6 büyümesinin beklendiği bildirildi. Moody's mayıs ayında yayımladığı raporda Türkiye ekonomisinin 2021'de yüzde 5 oranında büyümesinin beklendiği açıklanmıştı. Raporda ayrıca, Türkiye ekonomisinin 2022 yılına ilişkin büyüme beklentisi de yüzde 3,5'ten yüzde 3,6'ya çıkarılarak, devam eden küresel ekonomik toparlanma ve aşılmadaki ilerleme sayesinde turizm sektöründeki toparlanmanın Türkiye ekonomisindeki büyümeyi desteklediği kaydedildi.

Rakamlar iş dünyasını sevindirdi

Türkiye'nin önde gelen işadamları birliği Türkiye ekonomisinde yılın ikinci çeyreğinde gerçekleşen rekor büyüme sonrası açıklamalarda bulundu. Sanayiciler özellikle büyüme rakamlarının sanayi üretimi ve ihracattaki artışlara dayalı olmasının sevindirici olduğunu kaydetti.

MÜSTAKİL Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Abdurrahman Kaan, yaptığı yazılı açıklamada, yüzde 21,7'lik büyümenin iş dünyası temsilcileri açısından sevindirici olduğunu aktardı. Kaan, "Yüzde 21,7'lik büyüme oranının Cumhuriyet tarihimizin en yüksek 3'üncü

çeyrek dönem yıllıklandırılmış büyüme oranı olması, Türkiye ekonomisinin Covid-19 krizine karşı göstermiş olduğu direnç ne kadar kuvvetli olduğunu ispatıdır." ifadelerini kullandı.

"YÜZDE 9'LUK BÜYÜME SÜRPRİZ OLMAZ"

Anadolu Aslanları İşadamları Derneği (ASKON) Genel Başkanı Orhan Aydın ise, "İkinci çeyrekte yüzde 21,7'lik büyüme, ihracata yönelik sanayi

üretimi ile gerçekleştirildi. Bu parmak ısırtaç bir gelişme ve sürdürülebilir bir büyümenin de aynı zamanda habercisi." dedi. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Nail Olpak da, bu yılın ikinci çeyrek büyüme rakamlarına ilişkin değerlendirmede bulundu. "Bugün açıklanan büyüme rakamlarına göre, bu yıl yüzde 9 bandında bir büyüme sürpriz olmaz." ifadesini kullandı.

MÜSİAD Genel Başkanı Abdurrahman Kaan

10,4'lük daralmanın rövanşı 21,7 ile alındı

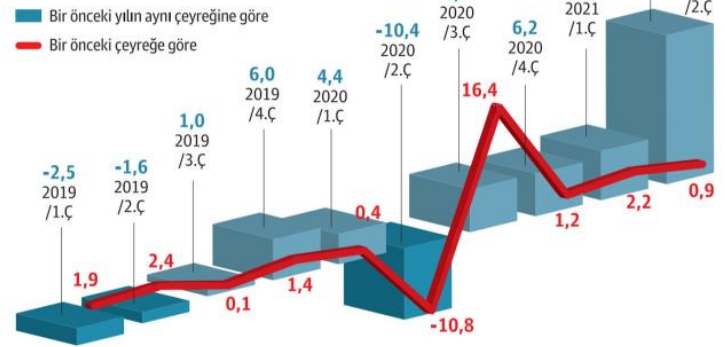
Büyümeye, geçen yılın düşük baz etkisinin yanı sıra tüketim ve ihracat ciddi oranlarda katkı verdi. Yılın tamamına yönelik büyüme beklentileri de yüzde 8-10 aralığına taşındı

TÜİK, Türkiye ekonomisinin yılın ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 21,7 büyüdüğünü açıkladı. GSYH, pandemi nedeniyle 2020 ikinci çeyrekte yüzde 10,4 daralmıştı. Ocak-mart döneminde yüzde 2,2 seviyesinde gerçekleşen çeyrekten çeyreğe büyüme oranı da bir miktar ivme kaybederek yüzde 0,9'a geriledi. İkinci çeyrek verisiyle birlikte, ilk 6 aylık büyüme oranı yüzde 14,3 olarak hesaplandı. Böylece, izleyen iki dö-

nemde hiç artış yaşanmasa da bu yılın tamamındaki büyüme yüzde 6,3 olarak gerçekleşecek. Harcamalar yoluyla hesaplanan GSYH büyümesine en yüksek katkıyı 13,8 puanı özel tüketimden olmak üzere 14,4 puanla tüketim harcamaları verdi. Yatırımlar 5,4 puan ve ihracat da 10,8 puanlık katkı sağladı. Sektörler itibariyle ise en yüksek katkı 8,9 puanla hizmetlerden ve 7,5 puanla sanayiden geldi.

ŞEBNEM TURHAN/10

Dönemsel GSYH büyümesi (%)

2021-II.Ç Büyüme katkı (Puan)

Tüketim	14,43
Hane halkı tüketimi	13,76
Devletin nihai tük. harcama.	0,67
Yatırımlar	5,37
Stok değişimi	-5,00
Net ihracat	6,93
Ihracat	10,78
İthalat	-3,85
GSYH	21,73

BÜYÜMEDE DİKKAT ÇEKEN AYRINTILAR

- Dönemsel büyüme oranı, genel beklentiler düzeyinde gerçekleşti.
- II. Çeyrek itibariyle yıllık cari GSYH büyüklüğü 5,9 trilyon lira olarak hesaplandı (765,1 milyar dolar).
- Yıllık bazda yatırım harcamalarının 3,7 puanlık bölümü makine ve teçhizat yatırımlarından, 1,5 puanı inşaat yatırımlarından oluştu.
- İthalat büyümeyi 3,8 puan aşağı çekti ve güçlü dış talep paralelinde net ihracatın katkısı 6,9 puan oldu.
- İstatistik hatayı da içeren stok değişimi, bu dönemde büyümeyi 5 puan aşağı çekti.
- Sanayinin GSYH içindeki payı %26,5 ile 23 yılın en yüksek seviyesini gördü. Ancak, imalat

- sanayiinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,8 daralma dikkat çekti.
- Büyümeye tarım 0,1 ve inşaat sektörü 0,2 puanla sınırlı katkı verdi.
- İşgücü ödemelerinin katma değer içindeki payı geçen yıla göre 4,1 puan azalarak yüzde 32,9'a gerilerken, net işletme artığı/karma gelirin payı 7 puan artarak yüzde 49,8'e yükseldi.

► JPMORGAN VE GOLDMAN SACHS TÜRKİYE TAHMİNLERİNİ YÜKSELTİ /10

YILIN İKİNCİ ÇEYREĞİNDE EKONOMİ YÜZDE 21,7 BÜYÜME GÖSTERDİ

Türkiye tarihinin en hızlı büyümesi

Geçen yılın baz etkisinin yanı sıra tüketim, ihracat ve sanayi ile hizmet sektöründeki güçlü performans Türkiye ekonomisinin yılın ikinci çeyreğinde yüzde 21,7'lik büyüme göstermesini sağladı. Analistler tüketim ve hizmet sektörüne canlılığın sürmesini böylece 2021'in de yüzde 8'in üzerinde büyümeyle tamamlandığını öngörüyor.

SEBEMEN TURHAN

Türkiye ekonomisi bu yıl ikinci çeyrekte yüzde 21,7 büyüyerek tarihinin en yüksek çeyreklik büyümesine imza attı. Pandemiemin en yoğun yaşandığı ve ekonomiye tam kapanma önlemlerinin uygulandığı geçen yıl ikinci çeyrekte Türkiye yüzde 10,4 küçülmüştü. Hem geçen yılki çift haneli küçülmenin baz etkisi hem de ihracat, sanayi ve iş tüketiminde büyük canlanma Türkiye ekonomisinin bu yılın ikinci çeyreğinde yüzde 21,7'lik büyüme performansını göstermesini sağladı.

İkinci çeyrekteki güçlü büyümenin ardından ekonomistlerin 2021 yıl sonu büyüme beklentilerini yüzde 8-9,5 arasında şekillendiriyor. Her ne kadar ikinci çeyrekte birinci çeyreğe göre büyümenin yüzde 0,9 ile sınırlı kalması aynı zamanda sanayide ve tarımda yaşanan büyümede hafif bir yavaşlama olmasına bu yılın ikinci çeyreğinde yüzde 21,7'lik büyüme performansını göstermesini sağladı.

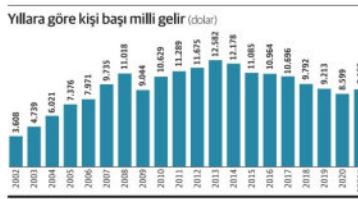
İkinci çeyrekteki güçlü büyümenin ardından ekonomistlerin 2021 yıl sonu büyüme beklentilerini yüzde 8-9,5 arasında şekillendiriyor. Her ne kadar ikinci çeyrekte birinci çeyreğe göre büyümenin yüzde 0,9 ile sınırlı kalması aynı zamanda sanayide ve tarımda yaşanan büyümede hafif bir yavaşlama olmasına bu yılın ikinci çeyreğinde yüzde 21,7'lik büyüme performansını göstermesini sağladı.

İkinci çeyrekteki güçlü büyümenin ardından ekonomistlerin 2021 yıl sonu büyüme beklentilerini yüzde 8-9,5 arasında şekillendiriyor. Her ne kadar ikinci çeyrekte birinci çeyreğe göre büyümenin yüzde 0,9 ile sınırlı kalması aynı zamanda sanayide ve tarımda yaşanan büyümede hafif bir yavaşlama olmasına bu yılın ikinci çeyreğinde yüzde 21,7'lik büyüme performansını göstermesini sağladı.

Kişi başı milli gelir 9150 dolara çıktı

TÜİK verilerine göre birinci çeyrekte Türkiye ekonomisinin büyüklüğü TL bazında cari fiyatlarla geçen yıl aynı çeyreğine göre yüzde 52,4 artarak 1 trilyon 581 milyar 120 milyon lira oldu. Dolar bazında ise ekonominin büyüklüğü 765 milyar 138 milyon dolara olarak hesaplandı. Gayri safi yurtiçi hasılların ikinci çeyrekte değerleri cari fiyatlarla dolar bazında 188 milyar 566 milyon dolar gerçekleşti. Kişi başı milli gelir ise ikinci çeyrek itibarıyla hesaplandığında 9 bin 150 dolara yükseldi.

TÜİK'in üretim yöntemiyle hesaplanan kişi başı milli gelir (dolar)

*2. çeyrek itibarıyla

İktidar ve muhalefet farklı tepkiler verdi

● **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay** G20'den en büyük 2. büyüme yine Türkiye'den. 2021 2. çeyrekte ekonomimiz yüzde 21,7 büyüdü. Sanayimiz ve ihracatımız büyümedeki etkisini görmek ayrıca memnuniyet verici. Güçlü, sürdürülebilir, dengeli ve kapsayıcı büyüme yakladığımız bundan sonra da devam edecek.

● **Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan** Sürdürülebilir ve kapsayıcı bir büyüme için düşük enflasyon, kur istikrarı ve öngörülebilirlik kritik öneme sahip. Gelir dağılımı adaletini daha da iyileştirecek bir büyümeyi sürükleyecek bir büyüme yakladığımız bundan sonra da devam edecek.

● **Ticaret Bakanı Mehmet Muş** Türkiye ihracatı büyümeyle devam ediyor. İkinci çeyrekte yüzde 21,7 rekor bir büyüme kaydedildi. Mal ve hizmet ihracatımızın büyümeyle katkısı 10,8 puan oldu. Bu değer 1998'den bu yana kaydedilen en yüksek katkıdır. Büyümenin yarısı mal ve hizmet ihracatı kaynaklı gerçekleşmiştir. Bu değer 1998'den bu yana kaydedilen

● **CHP Genel Başkan Yardımcısı Veli Ağbaba** Türkiye ekonomisi büyüdükçe, ücretli çalışanların ekonomiden aldıkları pay da sürekli olarak küçülmektedir. Yüzde 21,7 kim büyüdü? Ekonominin yüzde 21,7 büyüdüğü bu dönemde 9 milyondan fazla işsizimiz

Yılsonu beklentilerine yukarı yönlü revizyon

Analistler beklentilere paralel gelen ikinci çeyrek büyüme verilerine rağmen 2021 yıl sonu ekonomik büyüme beklentilerine yukarı yönlü revizyon yaptı. JPMorgan Türkiye yılsonu tahminini yüzde 6,8'den yüzde 8,4'e çıkarırken, Goldman Sachs ise yüzde 7,5'ten yüzde 9,5'e yükseltti. Reuters'e konuşan Bürümceki Araştırma ve Danışmanlık Kurucu Ortakları

olarak hesaplandı. Hizmetler sektöründe üçüncü çeyreğe çok daha iyi bir performans bekleniyor. Tam açılmanın yaşanmasıyla birlikte öncü göstergeler hizmetlerdeki güçlü seyrini ortaya koyuyor. Pandemiin teknolojik ürünler için talebi artırmaya ve bunun sürdüren bir seyrini göstermesi bilgi iletişim sektöründe büyümenin de yüzde 11,6 büyüyün bilgi-iletişim sektörü bunun üzerine bir yığılma ikinci çeyrekte yüzde 25,3 büyüme gösterdi. Sektörün ekonomik büyüme katkısı da 0,89 puan oldu.

● **Finansta son iki çeyrekte fren bekleniyor** Geçen yıl ikinci çeyrekte ekonominin çok daha sevil daralmasını engelleyen sektör finans sektörüydü.

Vatandaş 2. çeyrekte nereye harcadı (milyon TL)		
Düzenli mallar	Harcama	Değişim (%)
102.151	75,6	
105.179	81,2	
340.711	33,5	
337.782	49,3	

Yatırımlar ne kadar değişti (%)	
İnşaat	12,2
Makine teçhizat	35,2
Diğer aktifler	1,9
Üretim mali olmayan aktifler*	20,3

Vatandaşın otomobil aşkı sürdü

Vatandaşın tüketiminde ise dayanıklı tüketim mallarındaki artışın oldukça yüksek ivmeyle sürdüğünü görüyoruz. Otomobil dayanıklı tüketimde vatandaşın en büyük talebini oluşturan mallardan biri. Dayanıklı tüketimde büyüme yüzde 75,6 oldu. Yani dayanıklı mallarda da kısmi kapanmaya rağmen ertelenen talebin devreye girmesinin etkisi büyük. Yüzde 81,2'lik büyüme yaşadığı dayanıklı tüketim malları yüzde 33,5 arttı ve hizmetler sektörü harcamaları da yüzde 49,3'ük büyüme gösterdi.

Halk Bürümceki "Temmuz-aygustos önkü göstergeleri de ekonomik aktivitenin üçüncü çeyrekte ivmesini koruduğunu göstermiştir. Bu doğrultuda yüzde 77 düzeyinde olan 2021 yılı büyüme tahminimizi yüzde 9,3 olarak revize ederken, bu tahmin üzerindeki risklerin halen yukarı yönlü olduğunu düşünmekteyiz" dedi. Prof. Dr. Erhan Arslanoğlu da yılsonu büyüme beklentisini

yüzde 8,5-9,5 aralığına yükselttiğini söyledi. Tera Yatırım Başekonomisti Enver Erkan, "Hane halkı talebine baktığımız zaman enflasyonu besleyen resim devam edecek gibi görünüyor. Öncü göstergelerin şu ana kadar çizdiği tablo üçüncü çeyrekte de benzer bir etki ile karşılıcağımıza ortaya koyuyor. Üçüncü çeyrek öncü göstergelerine balmca yıllık büyüme pozitif katkı gelmeye devam edecek gibi gözüküyor" dedi. Erkan yılın büyümenin yüzde 8 civar olmasını beklediğini de belirtti.

Büyüme 2. çeyrekte kim ne kadar katkı verdi

ÜRETİM	Artış (%)	Etkisi (puan)
Tarım	2,30	0,11
Sanayi	40,50	7,47
*İmalat sanayi	43,40	6,46
İnşaat	3,10	0,23
Hizmetler	45,80	8,92
Bilgi-iletişim	25,30	0,89
Finans, sigorta	-22,70	-1,73
Gayrimenkul	3,70	0,35
İdari destek hizmet	32,40	1,56
Kamu yönetimi	8,50	1,01
Diğer hizmet	32,30	0,56
Yerli-subsanayi	7,90	-0,98

*2. çeyrek itibarıyla

Makine teçhizat yatırımların dikkat çekiyor

Devletin tüketimi geçen yıl ikinci çeyrekte ekonomiyi ayakta tutan alanlardan biriydi. Bu yıl ikinci çeyrekte yüzde 4,2 büyüyüp de 0,67 puan katkı sağladı. Toplam yatırımlarda güçlü seyrini sürüyor. Yüzde 20,3 büyüyün yatırımlar 5,37 puanlık katkı sağladı. Yatırımların ayırntısına bakıldığında makine ve teçhizat yatırımlarında yüzde 35,2'lik büyüme dikkat çekici. Bu güçlü yatırım istikrarı son dört çeyrekte sürüyor makine teçhizatı. İnşaat ise toplamın %3,1'ini oluşturdu. İnşaat ise toplamın %3,1'ini oluşturdu. İnşaat ise toplamın %3,1'ini oluşturdu.

Diğ ticaretin net katkısı 6,9 puan

İkinci çeyrekte yine geçen yılın kötü bazı nedeniyle ihracatı yüzde 59,9'luk büyüme sağlandı. Bu 10,78 puanlık bir katkıya işaret ediyor. İthalatta ise büyüme yüzde 19,2 küçültücü etkisi ise 3,85 puan. Böylece ikinci çeyrekte diğ ticaretin büyüme net katkısı 6,93 puan olarak hesaplandı. İhracatta son çeyrekte hızla ivme kayıyor. İthalatta ise kredilerle yönelik makro itibarıyla tedbirlerin etkisi görülüyor. Diğ ticaretin olumlu etkisinin üçüncü ve dördüncü çeyrekte ivme kaybıyla da olsa sürmesi bekleniyor.

halkı yoksullaştıran büyümedir.

● **İYİ Parti Grup Başkanvekili Lütfü Türkkan** Türkiye ekonomisinin ikinci çeyrekte yıllık bazda yüzde 21,7 oranında büyüdüğü açıklandı. Yüksek oranlı büyümeyle beraber yeterli şartın en önemlisi adil paylaşım. Siz bu büyümeyle adil paylaşabiliyor musunuz? Hayır, paylaşamıyoruz. İnsanların sıkıntılı olduğu bir dönemde siz büyümekten nasıl haberdar olursunuz? TÜİK rakamlarına göre sanayi üretiminin yüzde 40'ü büyüdüğü yerde işsizliğin azalması lazım. İşsizlik de aynı oranda büyümüyor. Bu tenakuzun bilimsel bir açıklaması yok. Bir açıklaması var: yalan söylüyorlar.

en yüksek katkıdır. Büyümenin yarısı mal ve hizmet ihracatı kaynaklı gerçekleşmiştir. Net mal ve hizmet ihracatının büyümeyle katkısı ise 6,9 puan olarak gerçekleşti. İhracatta ilave destekler, uzak ülke stratejisi ve e-ihracat gibi alanlarda atacağımız adımlarla bu katkıya daha da artıracacağız. Yatırım, üretim ve ihracat temelinde büyümeyle devam edeceğiz.

● **CHP Genel Başkan Yardımcısı Veli Ağbaba** Türkiye ekonomisi büyüdükçe, ücretli çalışanların ekonomiden aldıkları pay da sürekli olarak küçülmektedir. Yüzde 21,7 kim büyüdü? Ekonominin yüzde 21,7 büyüdüğü bu dönemde 9 milyondan fazla işsizimiz

GÜÇLÜ SEYİR SÜRÜYOR

İmalat PMI
ağustosta
54,1'e çıktı

Türkiye İmalat PMI, ağustosta bir önceki aya göre sınırlı artışla 54,1'e yükseldi ve sektörde güçlü iyileşmenin sürdüğüne işaret etti. Yeni ihracat siparişlerinde keskin büyüme kaydedilirken, istihdamda da ocak ayından bu yana en yüksek artış gerçekleşti. Girdi temininde yaşanan zorluklar, çoğu sektörde stokların azalmasına yol açtı. /04

ENDEKS AĞUSTOS'TA 54,1'E YÜKSELDİ

İSO İmalat PMI 7 ayın en yükseğinde

İSO Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), şubat ayından bu yana en yüksek seviyesine çıkarak Ağustos'ta 54,1'e yükseldi.

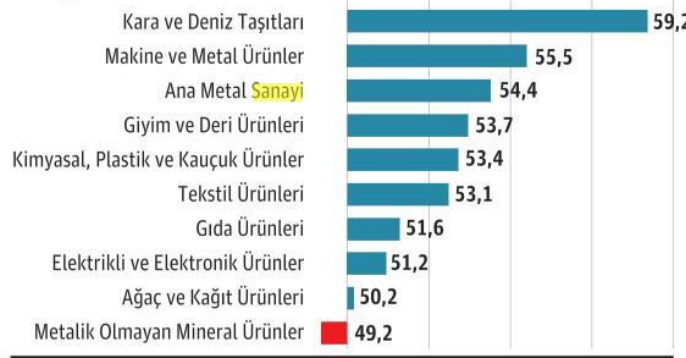
İstanbul Sanayi Odası (İSO), **Türkiye** İmalat PMI anketinin ağustos ayı sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, temmuzda 54,0 olarak ölçülen manşet PMI, ağustosta 54,1'e yükselerek imalat sektörünün performansında güçlü iyileşmeye işaret etti ve ocak ayından bu yana en yüksek düzeyine ulaştı. Böylece faaliyet koşulları üst üste 3'üncü ay güçlenmiş oldu.

Müşteri talebindeki iyileşme ve yakın zamanda salgın kısıtlamalarının gevşetilmesi, yeni siparişlerdeki güçlü artışın ağustos ayında da devam etmesini sağladı. Özellikle yeni ihracat siparişlerinde keskin büyüme kaydedildi.

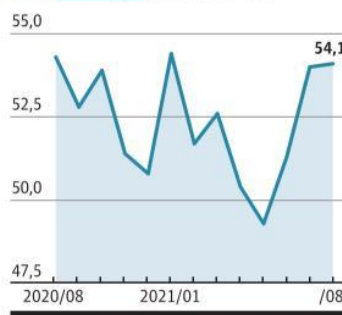
Üretim, müşteri talebindeki iyileşmeye bağlı olarak üst üste 3'üncü ay artış gösterdi ve yeni ihracat siparişlerinde kaydedilen güçlü büyüme bazı firmalarda üretimin artmasına katkı sağladı. Büyüme, temmuza kıyasla daha düşük oranda olmakla birlikte güçlü gerçekleşti. Firmaların iş yüklerini karşılama çabaları, satın alma faaliyetlerinde ve istihdamda daha belirgin artışları beraberinde getirdi. İstihdamda ocak ayından beri en yüksek artış gerçekleşti. İmalatçılar, birikmiş işlerinin artmasına engel olabildi ve birikmiş işler üst üste ikinci ayyatay seyretti.

Ağustos ayında hem girdi hem de nihai ürün stokları arttı. Girdi stoklarında son 12 ayın, nihai ürün

Türkiye Sektörel PMI

İSO Türkiye İmalat PMI

stoklarında son 69 ayın ilk artışı kaydedildi. Firmalar, yeni siparişlerdeki yükselişe ve arz sıkıntılarını karşısında tedbir alma çabalarına bağlı olarak üretim öncesi stoklarını artırdı. Müşteri teslimatlarında yaşanan zorlukların ise nihai ürün stoklarında yükselişe yol açtığı belirtildi.

En güçlü büyüme kara ve deniz taşıtlarında

İSO Türkiye Sektörel PMI ağustos verilerine göre, takip edilen 10 sektörden biri hariç tamamı ağustosta üretim artışı sağlarken, en güçlü büyüme hızlı şekilde toparlanan kara ve deniz taşıtları üretiminde gerçekleşti. Sektörlerin çoğunun

yeni siparişlerinde de artış gözlemlendi. Birkaç sektör özellikle ihracatta güçlü performans sergiledi.

Öte yandan, tedarik zincirlerindeki aksamalar öne çıkmaya devam etti ve bu durum hem girdi hem de nihai ürün fiyatlarındaki artışların sürmesine yol açtı. Kara ve deniz taşıtlarının yanı sıra giyim ve deri ürünleri, tekstil, makine ve metal ürünler sektörlerinde de üretim belirgin iyileşmeler gösterdi. Üretimi yavaşlayan tek sektör metalik olmayan mineral ürünler oldu.

Takip edilen kategoriler içerisinde yeni siparişlerin en belirgin yavaşlamayı gösterdiği metalik olmayan mineral ürünler sektöründe üretim aylık bazda üst üste 6'ncı kez azaldı. Yeni alınan siparişler 6 sektörde artış kaydederken, üretimde olduğu gibi yeni siparişlerde de en hızlı genişleme kara ve deniz taşıtları sektöründe gerçekleşti. Birçok sektör, yeni ihracat siparişlerinin ivme kazanmasından destek aldı. Özellikle tekstil ile gıda ürünleri sektörlerinde güçlü ihracat performansı kaydedildi.

Yeni siparişlerdeki iyileşmele-

re ve üretim gereksinimlerindeki yükselişe bağlı olarak, istihdam artışı kaydeden sektör sayısı temmuzda 6 iken ağustosta 7'ye yükseldi. Satın alma faaliyetlerinde geniş çaplı artış gözlenirken, sadece iki sektörde girdi alımları azaldı. İmalatçılar girdi alımı yaparken, artan teslimat süreleriyle karşılaşmaya devam etti. En belirgin gecikmeler, elektrikli ve elektronik ürünler ile makine ve metal ürünler sektörlerinde gerçekleşti.

Ağustos ayında sektörlerin çoğunluğunda enflasyonun gerilemesine rağmen, arz kısıtları girdi maliyetlerinde artışlara yol açtı. Girdi fiyatlarındaki en keskin artış metalik olmayan mineral ürünler sektörü firmalarında kaydedildi. Benzer şekilde nihai ürün fiyatları da artmaya devam etti ancak artışlar genel olarak daha sınırlı düzeylerde gerçekleşti.

Satış fiyatlarındaki en hızlı artış tekstil, en düşük oranlı artış ise giyim ve deri ürünleri sektöründe ölçüldü. Girdi temininde yaşanan zorluklar, ağustosta çoğu sektörde girdi stoklarının azalmasına yol açtı. Bununla birlikte üretim öncesi stokların belirgin bir şekilde arttığı kimyasal, plastik ve kauçuk sektörü gibi bazı istisnalar da söz konusu oldu.

Açıklamada görüşlerine yer verilen IHS Markit Ekonomi Direktörü Andrew Harker, imalat **sana-vi** sektörünün karşı karşıya olduğu birçok güçlüğe rağmen Türk firmalarının müşteri talebindeki iyileşmeye bağlı olarak ağustosta büyümeyi üst üste 3'üncü aya sürdürdüğümü belirterek, firmaların satın alma faaliyetleri ile istihdamı artırdığını vurguladı.

ŞEREF OĞUZ
Birinci viteste
217 km süratle ne kadar
gidebilirsiniz? / **05**

ÖNERİ - YORUM | Şeref Oğuz

seref.oguz@dunya.com

Birinci viteste 217 km süratle ne kadar gidebilirsiniz?

Çift haneli büyüme... Kulağa da göze de ne hoş geliyor... Hele ki G20 ülkeleri içinde İngiltere'nin %22,2'lik ikinci çeyrek büyümesi ardından ikinci yüksek büyüme, salgın yorgunu ülkemiz için sevindirici haber. Özellikle %18,95'lik enflasyon, %19'luk faiz ve yüzde çift haneli işsizlik varken... Türkiye'nin %21,7'lik oranı, 1999'dan bu yana en yüksek büyüme... Bakan Lâîfi Elvan, rekor büyümenin %57'sinin yatırım ve net dış talepten geldiğini söylüyor; "sürdürülebilir ve kapsayıcı bir büyüme için, düşük enflasyon, kar istikrarı ve öngörülebilirlik, kritik öneme sahip."

Peki, çift haneli büyüme sürdürülebilir midir? Cevabı ben değil bakan Elvan versin; "gelir dağılımı adaletini da-

ha da iyileştirecek bir büyümeyi sürrekli kulmanın çabamızdır." Ben bu açıklamayı çok sevdim. Zira Merkez Bankası Başkanı ve faiz odağı dışında ekonomiden "reelsesler" duyabildik.

İkinci çeyrekte düşük baz yardımıyla sanayi üretiminden yakalanan ortalama yıllık %40,3'lik yükselişten kaynaklan-dığı için azmsanacak bir büyüme değil. ISO Başkanı Erdal Bahçivan bu durumu; "sanayimizin pandemiden bu yana yazdığı başarı hikâyesi sürüyor" diye açıklıyor. Ancak bu büyümenin kalitesini belirleyen; enflasyon, faiz ve işsizlik verileri, mevcut durumumuzu da özetiyor.

Milli Gelir salgın öncesi seviyede Cari fiyatlarla GSYH, 2020 ikinci çeyrekte 188 milyar 566 milyon \$. Bu ve-

riler %21,7'lik büyüme ile sağlanmış olmasına rağmen 2020'nin 4'ncü çeyre-ğindeki 208 milyar 303 milyon \$'in al-tında. Ancak yıllık bazda 2020 yılsonu GSYH 716 milyar 902 milyon \$, son dört çeyrekte ise 765 milyar \$. 2019 GS-YH rakamının 5 milyar \$ üzerine çıktı, pandemi öncesi seviyeye gelindi. Büyüme nasıl gerçekleşti? 1-Faiz indirimleri tükete-timi artırdı, 2-Devletin sanayiye deste-ği etkisini gösterdi, 3-Kredi teşvikleri ve pandemi desteklerinin etkisi hissedildi.

İKİ SORU İKİ CEVAP
Büyümeyi nasıl sürdürülebilir hale getirebiliriz? Halk neden büyümeyi hissedemiyor?

Büyümeyi sürdürülebilir hale 5 adım-da getirebiliriz. Bunlar: 1-Sözde değil öz-de yapısal reformlar, 2-Cari fazla verecek

üretim yapısını kurmak, 3-Katma değer-li alanlara yönelmek, 4-Hukuk üzerin-den güveni tesis edecek adımlar atmak ve 5-Dış politika ve diplomaside ataya kalk-mak.

Büyümeyi en fazla etkileyen nedir? Faiz faktörü üzerinde neden bu kadar duruluyor? Büyüme dediğimizde ne anlamalıyız?

Büyümenin kalbinde üretim olmalıdır. Tüketerek büyümek, rakamların büyü-tür ve tüketecek şey kalmadığında büyü bozulur. Faiz, finansman maliyeti ve erişimi için önemlidir. Yatırım iklimi için faiz hayatı önem kazanır. Büyüme dedi-ğimizde anlamamız gereken, katma de-ğeri üretimidir. Ancak yapısal reformlar ile büyüme; kalkınmaya dönüşür. Eğitim ve kültür yatırımları ile de gelişme sağlanır.

not

BİR RÜZGÂRDI, GELDI GEÇTİ OLMASIN

Büyürken finansal ve fiyat istikrarını korumalıyız. 23 Eylül toplantısı bu yüzden önemli hale geldi. Rakamlara bakarken illüzyonist bir iyimserlik içerisine girmek, büyümenin, esen bir rüzgâr gibi üzerimizden geçmesine neden olabilir.

Böylesi bir büyümenin önemli maliyetler getireceği unutulmamalı. Dolar bazında satınalma gücümüzü artırmalıyız. Ancak maliyetleri böyle aşağı çekeriz. Başlıktaki soruyu yineleyelim; **birinci viteste 217 km süratle ne kadar gidebiliriz?** Gidemeyiz; ya vites yükseltecek (yapısal reform) ya da hız kesmek zorundayız. Yoksa motor ısısı (yüksek enflasyon) bizi yolda bırakacaktır.

İmalat sanayinde toparlanma sürüyor

Büyümenin öncü verilerinden biri olarak kabul edilen **İSO Türkiye İmalat Sanayi PMI Endeksi**, ağustosta, geçen ocak ayından bu yana en yüksek seviyeye ulaştı ve 54.1'e yükseldi.

İsa KARACA

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), geçen ay 54,1'e yükseldi.

İSO, Türkiye İmalat PMI anketinin ağustos ayı sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, temmuzda 54,0 olarak ölçülen manşet PMI, ağustosta 54,1'e yükselecek imalat sektörünün performansında güçlü iyileşmeye işaret etti, ocak ayından bu yana en yüksek düzeyine ulaştı. Böylece faaliyet koşulları üst üste 3'üncü ay güçlenmiş oldu.

Müşteri talebindeki iyileşme ve yakın zamanda yeni tip koronavirus (Kovid-19) salgını kısıtlamalarının gevşetilmesi, yeni siparişlerdeki güçlü artışın ağustos ayında da devam etmesini sağladı. Özellikle yeni ihracat siparişlerinde keskin büyüme kaydedildi.

Üretim, müşteri talebindeki iyileşmeye bağlı olarak üst üste 3'üncü ay artış gösterdi ve yeni ihracat siparişlerinde kaydedilen güçlü büyüme bazı firmalarda üretimin artmasına katkı sağladı. Büyüme, temmuza kıyasla

daha düşük oranda olmakla birlikte güçlü gerçekleşti.

Firmaların iş yüklerini karşılama çabaları, satın alma faaliyetlerinde ve istihdamda daha belirgin artışları beraberinde getirdi. İstihdamda ocak ayından beri en yüksek artış gerçekleşti. İmalatçılar, birikmiş işlerinin artmasına engel olabildi ve birikmiş işler üst üste ikinci ay yatay seyretti.

Bazı anket katılımcıları, istihdamın artırılması ihtiyacını vurguladı. Tedarik zincirlerindeki gecikmeler, girdi temin etmeye yönelik çabaları olumsuz etkilemeye devam etti. Bu durum, girdi maliyetlerinde ve nihai ürün fiyatlarında keskin artışların devam etmesine neden oldu. Buna rağmen ağustosta enflasyonist baskılar gevşeme belirtileri gösterdi.

Ağustos ayında hem girdi hem de nihai ürün stokları arttı. Girdi stoklarında son

12 ayın, nihai ürün stoklarında son 69 ayın ilk artışı kaydedildi.

Firmalar, yeni siparişlerdeki yükselişe ve arz sıkıntıları karşısında tedbir alma çabalarına bağlı olarak üretim öncesi stoklarını artırdı. Müşteri teslimatlarında yaşanan zorlukların ise nihai ürün stoklarında yükselişe yol açtığı belirtildi.

İSO Türkiye Sektörel PMI ağustos verilerine göre, takip edilen 10 sektörden biri hariç tamamı ağustosta üretim artışı sağlarken, en güçlü büyüme hızlı şekilde toparlanan kara ve deniz taşıtları üretiminde gerçekleşti. Sektörlerin çoğunun yeni siparişlerinde de artış gözlemlendi. Birkaç sektör özellikle ihracatta güçlü performans sergiledi.

Öte yandan, tedarik zincirlerindeki aksamalar öne çıkmaya devam etti ve bu durum hem girdi hem de nihai ürün fiyatlarındaki ar-

tışların sürmesine yol açtı. Kara ve deniz taşıtlarının yanı sıra giyim ve deri ürünleri, tekstil, makine ve metal ürünler sektörlerinde de üretim belirgin iyileşmeler gösterdi. Üretimi yavaşlayan tek sektör metalik olmayan mineral ürünler oldu.

Takip edilen kategoriler içerisinde yeni siparişlerin en belirgin yavaşlamayı gösterdiği metalik olmayan mineral ürünler sektöründe üretim aylık bazda üst üste 6'ncı kez azaldı.

Yeni alınan siparişler 6 sektörde artış kaydederken, üretimde olduğu gibi yeni siparişlerde de en hızlı genişleme kara ve deniz taşıtları sektöründe gerçekleşti. Birçok sektör, yeni ihracat siparişlerinin ivme kazanmasından destek aldı. Özellikle tekstil ile gıda ürünleri sektörlerinde güçlü ihracat performansı kaydedildi.

Açıklamada görüşlerine yer verilen IHS Markit Ekonomi Direktörü Andrew Harker, imalat **sanayi** sektörünün karşı karşıya olduğu birçok güçlüğe rağmen Türk firmalarının müşteri talebindeki iyileşmeye bağlı olarak ağustosta büyümeyi üst üste 3'üncü aya sürdürdüğünü belirterek, firmaların satın alma faaliyetleri ile istihdamı artırdığını vurguladı.

Sanayide güçlü performans

Istanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi, geçen ay 54.1'e yükselerek, ocaktan bu yana en güçlü performansa işaret etti.

Ekonominin % 21.7 büyümesi iş dünyasının beklentilerini yükseltti. İhracat, yatırım, üretim eksenli büyümeyle kısa sürede ülkenin 1 trilyon \$'lık gelir hedefine ulaşacağı belirtiliyor

FUAT OKTAY/ Cumhurbaşkanı Yardımcısı **Dengeli büyüme sürecek**

G20'DE en büyük ikinci büyüme yine Türkiye'den. 2021 ikinci çeyrekte ekonomimiz yüzde 21.7 büyüdü. Sanayimizin ve ihracatımızın büyümedeki etkisini görmek ayrıca memnuniyet verici. Güçlü, sürdürülebilir, dengeli ve kapsayıcı büyüme yaklaşımımız bundan sonra da devam edecek.

LÜTFİ ELVAN/Hazine ve Maliye Bakanı **Gelir dağılımı iyileştirilecek**

İKİNCİ çeyrek büyümesinin yüzde 57'si yatırımlar ve net dış talepten geldi. Gelir dağılımı adaletini daha da iyileştirecek bir büyümeyi sürekliliğin çabasıdır.

MEHMET MUŞ/Ticaret Bakanı **İhracatla büyüyoruz**

TÜRKİYE ihracatla büyümeye devam ediyor. Mal ve hizmet ihracatımızın büyüme katkısı 10.8 puan oldu. Bu değer 1998'den bu yana kaydedilen en yüksek katkı.

NURETTİN CANIKLI/AK Parti Genel Başkan Yardımcısı **Yerli ve milli bir büyüme**

YÜZDE 21.7'lik muhteşem büyümeye hizmetler ve sanayi öncülük etmiştir. Yani büyüme gerçektir, reeldir ve bazılarının aklının alamayacağı kadar da yerli ve millidir.

ABDURRAHMAN KAAN/MÜSİAD Başkanı **Tek merkezden değil**

İLK çeyrekteki gibi iç ve dış talep ile yatırımların büyümeye pozitif katkı vermesi, tek merkezden beslenen bir ekonominin değil, bütün parametreleriyle genişleyen bir ekonomiye işaret etmesi açısından memnuniyet verici.

NAİL OLPAK/DEİK Başkanı **Tüm sektörler katkı verdi**

YIL sonu yüzde 9 bandında bir büyüme sürpriz olmaz, öncelikle bu güzel değerlendirmeye geleceğe daha pozitif bakalım. Neredeyse tüm sektörler büyümeye katkıda bulundu. Yatırım yapmaya, katma değer üretmeye devam edeceğiz.

ŞEKİB AVDAGIÇ/İTO Başkanı **Rehavete kapılmamalıyız**

YATIRIM, ihracat ve sanayiden güç bulan ikinci çeyrek büyümesi uzun menzilli büyüme dönemini başlattı. 2021'de yüzde 8 ve üzeri büyüme şansını yakalamış görüyoruz. Yüzde 21.7'lik bu kuvvetli oran bizi rehavete düşürmemeli.

önemli bir avantaja kavuştuğuna dikkat çeken iş dünyası, özellikle makine-teçhizat yatırımlarında 6 çeyrekten devam eden artışın hızlanacağı görüşünde. Sürdürülebilir büyüme ve yatırımların artması için kamu-özel sektör işbirliğinin devamına dikkat çekiliyor. İstihdamda da yansımaya beklenen büyümedeki kompozisyon değişikliği, yani tüketimden ziyade, yatırım, üretim ve ihracata dayalı yeni modelle Türkiye'nin kısa sürede 1 trilyon dolarlık milli gelir hedefine ulaşabileceği belirtildi.

RİFAT HİSARCIKLIOĞLU/TOBB Başkanı **Daha çok çalışma zamanı**

SÜRDÜRÜLEBİLİR büyüme ve yatırımların artması için desteklerin devam etmesi gerekiyor. Daha fazla üretim, yatırım, istihdam, ihracat için kamu ve özel sektör, el birliği ve akıl birliği ile daha çok çalışma zamanı.

GÜRSEL BARAN/ATO Başkanı **Yaralar sarılıyor**

VERİLERE bakıldığında bu yıl yüzde 7-8'lik büyümeye kapatabiliriz. Göstergeler salgına rağmen reel sektörün çalışmaktan, üretmekten vazgeçmeyerek yaralarını sarma konusundaki kararlılığını ortaya koyuyor.

ERDAL BAHCIVAN/İSO Başkanı **Başarı hikâyesi**

SANAYİMİZİN Covid-19 salgınından bu yana yazdığı başarı hikâyesi sürüyor. Hem işletme sermayelerinin farklı nedenlerden zor döndüğü hem de yeni yatırımlara ihtiyaç olduğu dönemde finansman ihtiyacı geçmişten çok daha fazla.

İSMAİL GÜLLE/TİM Başkanı **Yarısı ihracattan**

İHRACATIN büyümeye katkısı yılın ilk yarısında 10.8 puan oldu. Yani büyümenin yarısı ihracattan geldi. Bu rakamlar, Türkiye'nin ihracatla yükselişine olan inancımızı güçlendirdi. Türkiye ekonomisi; ihracat öncülüğünde büyümeye devam edecek.

NURETTİN ÖZDEBİR/ASO Başkanı **Ekonominin yüz akı sanayi oldu**

EKONOMİ-DE son dönemde sanayi ve ihracat odaklı bir büyüme performansı ortaya koyuyoruz. Sanayi üretimi, yılın ikinci çeyreğinde ortalama yüzde 40.5 ve imalat sanayisinde yüzde 43'le son yıllardaki en yüksek büyümeyi kaydetti. Sanayi ekonomimizin yüz akı oldu.

ERDAL EREN/TMB Başkanı **Sürdürülebilir olmalı**

TÜRKİYE ekonomisinin bu yıl ilk çeyrekte yüzde 7, ikinci çeyrekte ise yüzde 21.7 büyümesi sevindirici. Büyümenin, sürdürülebilir olması için çalışmalıyız. Ekonomindeki yüksek büyüme karşın, inşaat sektörünün büyümesinin sınırlı kalması sıkıntılarımıza işaret ediyor.

'Büyüme yi sürdürmek için finansmana ihtiyacımız var'

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan, "Ekonomimizin ikinci çeyrek büyüme performansı, yaşadığımız pandemi koşullarında her türlü övgüyü hak ediyor" diye konuştu. Bahçivan, "**Sanayiciler** olarak bu başarıyı büyük ölçüde kendi kas gücümüzle başardık" dedi.

Türkiye'nin temel sorunlarını çözmesi gerektiğini

Erdal Bahçivan

dile getiren Bahçivan, "Önümüzde bekleyen en önemli konu yüksek enflasyon. Enflasyonun mutlaka orta vadede hatta kısa vadede hayatımızdan çıkması gerekiyor. İhracattaki başarının sürdürülebilmesi için Türkiye'nin yeni yatırımlara ihtiyacı var. Mevcut kapasite ile ancak buraya gelebiliyoruz. Sanayinin finansman ihtiyacı var" ifadelerini kullandı.

EKONOMİDE REKOR BÜYÜME

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu yılın ikinci çeyreğine (nisan-haziran) ilişkin gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) sonuçlarını açıkladı. Buna göre, GSYH tahmini, zincirlenmiş hacim endeksi olarak, yılın ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı döneminde göre yüzde 21,7 artış gösterdi. ● 04

EKONOMİDE REKOR BÜYÜME 2021

Geçen yılın baz etkisinin yanı sıra tüketim, ihracat ve sanayi ile hizmet sektöründeki güçlü performans Türkiye ekonomisinin yılın 2. çeyreğinde %21,7'lik büyüme göstermesini sağladı. Analistler tüketim ve hizmet sektöründe canlılığın sürmesini böylece 2021'in de %8'in üzerinde büyümeyle tamamlanmasını öngörüyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu yılın ikinci çeyreğine (nisan-haziran) ilişkin gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) sonuçlarını açıkladı. Buna göre GSYH 2021 yılı ikinci çeyrek ilk tahmini; zincirlenmiş hacim endeksi olarak, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 21,7 arttı. GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde; 2021 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki yıla göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak; hizmetler yüzde 45,8, sanayi yüzde 40,5, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri yüzde 32,4, diğer hizmet faaliyetleri yüzde 32,3, bilgi ve iletişim faaliyetleri yüzde 25,3, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yüzde 8,5, gayrimenkul faaliyetleri yüzde 3,7, inşaat yüzde 3,1 ve tarım, ormancılık ve balıkçılık yüzde 2,3 arttı. Finans ve sigorta faaliyetleri ise yüzde 22,7 azaldı.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH zincirlenmiş hacim endeksi, bir önceki çeyreğe göre yüzde 0,9 arttı. Takvim etkisinden arındırılmış GSYH zincirlenmiş hacim endeksi, 2021 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 21,9 arttı.

HARCAMALAR ARTTI

Üretim yöntemiyle Gayrisafi Yurt İçi Hasıla tahmini, 2021 yılının ikinci çeyreğinde cari fiyatlarla bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 52,4 artarak 1 trilyon 581 milyar 120 milyon TL oldu. GSYH'nin ikinci çeyrek değeri cari fiyatlarla ABD doları bazında 188 milyar 566 milyon olarak gerçekleşti.

Verleşik hanehalklarının tüketim harcamaları, 2021 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak yüzde 22,9 arttı. Devletin nihai tüketim harcamaları yüzde 4,2, gayrisafi sabit sermaye oluşumu yüzde 20,3 arttı. Mal ve hizmet ihracatı, 2021 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak yüzde 59,9, ithalatı ise yüzde 19,2 arttı. İlgücü ödemeleri, 2021 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 36,1, net işletme artışı/ karma gelir ise yüzde 78,2 arttı.

Mehmet Muş

MUŞ: TÜRKİYE İHRACATLA BÜYÜMEYE DEVAM EDİYOR

Türkiye'nin ihracatla büyüme devam ettiğini haydeden Ticaret Bakanı Mehmet Muş, ikinci çeyrekte %21,7 ile rekor bir büyüme haydedildiğini belirtti. Mal ve hizmet ihracatının büyüme hızının %10,8 olduğunu ifade etti.

Bu değer 1998'den bu yana kaydedilen en yüksek katlıdır. Büyümenin yarısı mal ve hizmet ihracatı kaynaklı gerçekleşmiştir.

Lütfi Evcan

BÜYÜMENİN %57'Sİ YATIRIMLAR VE NET DİŞ TALEPTEN GELDİ

Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Evcan, ikinci çeyrek büyümesinin yüzde 57'sinin yatırımlar ve net dış talepten geldiğini belirtti. Evcan, "Sürdürülebilir ve kapsayıcı bir büyüme için; düşük enflasyon, kur istikrarı ve öngörülebilirlik kritik öneme sahip. Gelir dağılımı adaletini daha da iyileştirecek bir büyüme süreci kalmamı çabamızdayız" dedi.

Türkiye bu yılın ilk çeyreğinde de yıllık bazda yüzde 7,2 büyümüşü. İkinci çeyrekte baz etkisiyle ekonomisinde yüzde 21,7 büyüme haydeden Türkiye, bu oranda OECD ülkeleri arasında Birleşik Krallık'ın ardından ikinci sırada yer aldı.

TOBB BAŞKANI RIFAT HISARCIKLIĞLI:

TÜRKİYE ekonomisi, bu yılın ikinci çeyreğinde yüzde 21,7 büyüdü. Sürdürülebilir büyüme ve yatırımların artması için desteklerin devam etmesi gerekiyor. Daha fazla üretim, yatırım, istihdam, ihracat için kamu ve özel sektör el birliği ve akıl birliği ile daha çok çalışma zamanı.

İSO BAŞKANI ERDAL BAHCIVAN:

SANAYİMİZ 2. çeyrek büyüme performansı ile iç piyasada ve ihracatta pandemiden bu yana yazmakta olduğu başarı hikayesini sürdürdüğünü gösterdi. Yıllar sonra öz güvenini yakalayarak kendini ispatlamış olan sanayimizin bu başarısı, sürdürülebilir desteklerle kalıcı hale getirilmeli.

REKOR BÜYÜME İLE
DÜNYA İKİNCİSİ OLDUK

%21,7

ÜRETTİK SATTIK BÜYÜDÜK

Pandemi sebebiyle geçen yıl ekonomisi daralan Türkiye, **yatırım ve ihracatta gazabasarak** parmak ısırtan bir büyüme başarısına imza attı.

ÇABUK ATLATTIK

» Türk ekonomisi salgın sebebiyle geçen yıl ikinci çeyrekte yüzde 10,4 küçülmüştü. Yatırım ve ihracatla ibre tersine çevrildi. Bu yılın aynı döneminde yüzde 21,7'lik rekor büyümeye imza atan Türkiye, ABD, Almanya, Kanada, Japonya, Fransa, İspanya gibi ülkeleri geride bıraktı; İngiltere'den sonra dünyada ikinci oldu. Cumhuriyet tarihinin en büyük çeyrek büyümesi gerçekleştirildi.

BÜYÜMENİN İÇİ BOŞ DEĞİL

» Gayrisafi yurt içi hasıla, yüzde 52,4 artarak 1 trilyon 581 milyar lirayı aştı. Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan, rekor büyümenin yüzde 57'sinin yatırımlar ve net dış talepten geldiğini duyurdu. İş dünyası dünyanın yeni üretim üssü olarak gösterilmeye başlayan Türkiye'deki canlanmanın kalıcı olacağını açıkladı. Fitch'ten sonra Moody's de beklentiyi yükseltti. **4'TE**

TÜRKİYE EKONOMİSİ DÜNYAYA FARK ATTİ

Yatırım ve ihracatla yüksek 'baz'lı büyüme

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu yılın ikinci çeyreğine (nisan-haziran) ilişkin gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) sonuçlarını açıkladı. Buna göre GSYH, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 21,7 artış gösterdi. Böylece 1999 yılından itibaren açıklanan yeni serideki en yüksek büyüme oranına ulaşıldı. Ancak bu büyüme rakamında, geçen yılın aynı çeyreğinde oluşan yüzde 10,4'lük küçülmenin baz etkisi kendini gösterdi. Cari fiyatlarla GSYH ise, yüzde 52,4 artarak 1 trilyon 581 milyar lirayı aştı. GSYH'nin ikinci çeyrek değeri, döviz bazında da 188 milyar 566 milyon dolar oldu. GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde;

- Hizmetler yüzde 45,8, **sanayi** yüzde 40,5, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri yüzde 32,4, diğer hizmet faaliyetleri yüzde 32,3, bilgi ve iletişim faaliyetleri yüzde 25,3, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yüzde 8,5, gayrimenkul faaliyetleri yüzde 3,7, inşaat yüzde 3,1 ve tarım, ormancılık, balıkçılık yüzde 2,3 arttı.

- Hane halkı nihai tüketim harcamaları yılın ikinci çeyreğinde, geçen yılın aynı çeyreğine göre yüzde 22,9 yükseldi.

- Devletin nihai tüketim harcamaları artış kaydetti.

- Mal ve hizmet ihracatı, yılın ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı çeyreğine göre yüzde 59,9 arttı.

DEVAMI GELECEK

Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan "ikinci çeyrek büyümesinin yüzde 57'si yatırımlar ve net dış talepten geldi. Sürdürülebilir ve kapsayıcı bir büyüme için düşük enflasyon, kur istikrarı ve öngörülebilirlik kritik öneme sahip. Gelir dağılımı adaletini daha da iyileştirecek bir büyümeyi sürekli kılmanın çabamızdayız" değerlendirmesinde bulundu. Ticaret Bakanı Mehmet Muş da, büyümenin yarısının mal ve hizmet ihracatı kaynaklı gerçekleştiğini bildirdi. Muş "Mal ve hizmet ihracatının büyüme katkısı 10,8 puan oldu. Bu değer, 1998'den bu yana kaydedilen en yüksek katkıdır. İhracatta ilave destekler, uzak ülke stratejisi ve e-ihracat gibi adımlarla bu katkıyı daha da artıracacağız. Yatırım, üretim ve ihracat temelinde büyümeye devam edeceğiz" ifadelerini kullandı.

İmalat sektöründe iyileşme hızlandı

■ Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) geçen ay 54,1'e yükseldi ve ocak ayından bu yana zirveye ulaştı. **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından açıklanan sonuçlara göre; eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen bütün rakamlar, imalat sektörünün performansında güçlü iyileşmeye işaret ediyor. İHS Markit Ekonomi Direktörü Andrew Harker "İmalat **sanayi** sektörü karşı karşıya olduğu birçok güçlüğe rağmen, müşteri talebindeki iyileşmeye bağlı olarak büyümeyi sürdürdü. Firmalar da istihdamı artırdı. Özellikle ihracata yönelik çabalar başarılı" dedi.

Geçen yıl ikinci çeyrekte salgın kaynaklı yüzde 10,4 küçülme yaşanmıştı. Baz etkisiyle bu yıl yüzde 21,7 gibi bir rekora ulaşıldı. Ancak büyümenin çoğu yatırım ve ihracattan geldi. Reel kalkınmaya işaret eden bu gelişmeler, Türkiye'yi, dünyanın üretim üssü olma yolunda hızlandıracak.

Canlanma kalıcı olacak

İş dünyası, büyümenin sürmesi için desteklerin devam etmesi gerektiğini vurguladı. **TOBB** Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu "Sürdürülebilir büyüme ve yatırımların artması için desteklerin devam etmesi gerekiyor. Daha fazla üretim, yatırım, istihdam, ihracat için kamu ve özel sektör el birliği ve akıl birliği ile daha çok çablaşma zamanı" dedi. **TİM** Başkanı İsmail Güllü "İhracatın büyüme katkısı yılın ilk yansında 10,8 puan oldu. Bu gelişmeler, V tipi toparlanma diye bahsettiğimiz öngörülerimizin gerçekleştiğini hatta üstüne çıktığımızı gösteriyor. İhracatta güçlü yükselişin yıl sonuna kadar devam edeceğini öngörüyoruz" diye konuştu. **İstanbul Sanayi Odası** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** "Önümüzde beklenen önemli konu yüksek enflasyon. Enflasyonun mutlaka orta vadede hatta kısa vadede hayatımızdan çıkması gerekiyor. İhracattaki başarının sürdürülebilirliği için Türkiye'nin yeni yatırımlara ihtiyacı var. Mevcut kapasite ile ancak buraya gelebiliyoruz. **Sanayinin** finansman ihtiyacı var. Bu sebeple pozitif bir ayrımcılıkta desteklenmesi gerekiyor. Ben bu büyüme

performansının ardından **sanayicinin** ödülünün bu olması gerektiği kanaatindeyim" ifadelerini kullandı. **MÜSİAD** Genel Başkanı Abdurrahman Kaan "Yüzde 21,7'lik cumhuriyet tarihinin en yüksek üçüncü yıllık çeyrek büyüme oranı olmasının, Türkiye ekonomisinin Covid-19'a karşı gösterdiği direnç ne kadar kuvvetli olduğunu ispatıdır" değerlendirmesini yaptı. Kaan, büyüme için talebin yanı sıra net yatırım ve ihracatın da büyük katkı vermesinin, sürdürülebilir büyüme sinyali vermesi bakımından önemine de işaret etti.

Fitch'ten sonra Moody's de revize etti

Türkiye'de son açıklanan makro verilere göre; ihracat 200 milyar doları aştı, kapasite kullanım oranı yüzde 80'e doğru ilerliyor, reel sektör güven endeksleri son 3,5 yılın zirvesinde bulunuyor. Pandemi konumuyla dünyanın yeni üretim üssü olarak gösterilmeye başlayan Türkiye ekonomisinin,

büyüme performansının da artarak devam etmesi bekleniyor. Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Türkiye ekonomisinin 2021 yılı büyüme tahminini yüzde 5'ten yüzde 6'ya çıkardı. Raporda devam eden küresel ekonomik toparlanma ve aşılama ile, ihracat ve turizmdeki düzelmelerin Türkiye ekonomisindeki

büyümeyi desteklediği kaydedildi. Fitch Ratings de Türkiye için bu yıl büyüme beklentisini yüksek baz etkisi ve ekonomik faaliyetlerin devam eden toparlanma sebebiyle yüzde 6,3'ten yüzde 7,9'a yükseltmişti. Dünya Bankası da Türkiye'nin 2021'de yüzde 4,5 büyüyeceği tahminini yapmış, ardından bunu yüzde 5'e revize etmişti.

İŞ DÜNYASI GİDİŞATTAN MEMNUN

Türkiye'nin ikinci çeyrekte dünya devlerini geride bırakıp en güçlü büyüyen ülkelerden biri olması reel sektör temsilcilerini de sevindirdi. Yüz binlerce üreticiyi, tüccarı, ihracatçıyı bünyesinde bulunduran odaların ve derneklerin yöneticilerinden şu yorumlar geldi:

DESTEKLER DEVAM ETMELİ

● **Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu:** "Ülkemiz ikinci çeyrekte yüzde 21.7 büyümeyi başardı. Sürdürülebilir büyüme ve yatırımların artması için desteklerin devam etmesi gerekiyor. Daha fazla üretim, yatırım, istihdam, ihracat için el birliği ve akıl birliği ile daha çok çalışma zamanı."

MUTLUYUZ, GURURLUYUZ

● **Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) Başkanı İsmail Güle:** "Yılın ikinci çeyreğinde yüzde 21.7 büyüdük. Bu rakam, 2000'li yıllarda ulaştığımız en yüksek büyüme rakamı oldu. Türkiye, ikinci çeyrekte OECD'nin en yüksek oranda büyüyen ikinci ülkesi oldu. Pandemi etkisinin derinden hissedildiği aylarda ekonomimiz ve ihracatımız etkilenmişti. O günlerde zor zamanların geçeceğine ve hızlı bir toparlanmanın içine gireceğimize olan inancımızı dile getirmiştik. Geldiğimiz aşamada bu rakamları görmek bizi gururlandırıyor."

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÖNEMLİ

● **Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Nail Olpak:** "Rekor büyümeye rağmen cari açığın ciddi oranda azalması çok önemli bir kazanım. Bu da özellikle ihracatımızın rekor seviyede artışıyla mümkün oldu. Yıllık ihracatımız ise ilk defa 200 mil-

yar dolarn üstüne çıkmayı başardı. 2021 sonunda hedefi aşırp 210 milyar dolarlık bir ihracat yapabileceğimiz kanısındayız. Net dış talep ve yatırım kalemlerinin bu dönemdeki toplam gayri safi yurt içi hasıla artışının yarısından fazlasını oluşturarak sağlıklı büyüme desenini belirginleştirdiği bir görüntü hakim. Ayrıca büyüme ekseninde kapasıcılık ve sürdürülebilirlik de son derece önemli. Makul bir enflasyon, kur ile faiz tarafında da stabil bir aralık ve temelde ekonomide öngörülebilirlik en büyük hedefimiz."

YENİ DÖNEM BAŞLIYOR

● **İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç:** "İkinci çeyrekte büyümenin tüketim bacağı da yatırım bacağı da gayet kuvvetli. Bu arada iç talebin katkısı da büyümede çok belirgin. Büyümenin motoru yatırımlar. Yatırımlar yüzde 20.3 artmış durumda. Alt kırılımlara baktığımızda inşaat yatırımlarında yüzde 12.2, makine teçhizat yatırımlarında ise yüzde 35.2 artış var. Yıllık bazda iç talepte yüzde 22.9, ihracatta yüzde 59.9 artış söz konusu. Kamu harcamaları yüzde 4.2 artışla sınırlı katkı veren kalemlerden ki bu zaten özel sektör odaklı, sağlıklı bir büyümeye işaret ediyor. İkinci çeyrekte 'uzun menzilli büyüme' dönemi başladı. 2021'de yüzde 8 ve üzeri büyüme şansını yakalamış görünüyoruz."

EKONOMİMİZ ÖVGÜYÜ HAK EDİYOR

● **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçıvan:** "Ekonomimizin ikinci çeyrek büyüme performansı, salgın koşullarında her türlü övgüyü hak ediyor."

Sanayinin büyüme katkısı ise gurur verici. İkinci çeyrekte sanayi sektörünün yüzde 40.5 büyümesinde bir baz etkisinden de söz etmemiz gerekse bile bu performansı, üreticimizin önüne gelen fırsatları en iyi şekilde değerlendirip

yeni pazarlar bularak pandemi döneminden beri yazmakta olduğu başarı hikâyesini sürdürdüğünü gösteriyor. Bundan sonrası için ise birçok temel konunun çok daha güçlü olarak gelişmesi gerekiyor. Önümüzde bekleyen en önemli konu yüksek enflasyon. Enflasyonun mutlaka orta vadede hatta kısa vadede hayatımızdan çıkması gerekiyor."

REEL SEKTÖR ÇALIŞIYOR

● **Ankara Ticaret Odası (ATO) Başkanı Gürsel Baran:** "Verilere bakıldığında bu yıl yüzde 7-8'lik büyümeyle kapasiteye ulaşabiliriz. Göstergeler salgına rağmen reel sektörün çalışmaktan, üretmekten vazgeçmeyerek yaralarını sarma konusundaki kararlılığını ortaya koyuyor. Gençlerimize istihdam

sağlayabilmek, bölgemizde istikrar adası rolümüzü sürdürebilmek için yatırımları arttıran ve katma değerli üretime yönelik bir ülke olmak zorundayız. Hammaddenin ve ihracatın önemi ortada. Zaman geçirmeden rotamızı kesintisiz büyümeye çevirip yapısal değişiklikleri tamamlamamız gerekiyor."

POZİTİF AYRIMCILIK YAPILMALI

● **Ankara Sanayi Odası (ASO) Başkanı Nurettin Özdebir:** "Gayri safi sabit sermaye yatırımlarında 2020 yılının ikinci çeyreğinden sonra ciddi ivmelenme görüldü."

Özellikle makine ve teçhizat yatırımlarında çeyreklik bazda yüzde 35.2'yi bulan yüksek bir artış var. İmalat sanayininin talep artışını karşılamak için yeni makine ve teçhizat yatırım talebindeki artış oldukça önemli. Son üç çeyrekte ardi ardına yüzde 30'un üzerinde gerçekleşen makine teçhizat yatırımlarındaki artış, büyümenin kalitesini ortaya koyması açısından önemli bir kanıt olarak karşımıza çıkıyor. Ekonomide son dönemde sanayi ve ihracat odaklı bir büyüme performansı çiziyoruz. Bu performansı dikkate alınmalı ve büyümeye net katkıda bulunan sanayi sektörüne pozitif ayrımcılık yapılmalı."

OLUMLU EĞİLİM SÜRÜYOR

● **Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Başkanı Abdurrahman Kaan:** "Haziran ayında başlayan kademeli normalleşmenin temmuz ayı itibarıyla belirginleşmesi, Covid-19 sebebiyle ertelenmiş talebin piyasalara yansımalarının artması ve başta turizm, konaklama ile ulaştırma olmak üzere birçok sektörün yaz sezonunda yeniden canlanması Türkiye ekonomisinde pozitif büyüme eğiliminin yılın üçüncü çeyreğinde de sürdüğünü göstermektedir."

TÜRKİYE İMALAT PMI'İ 54.1

Istanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), geçen ay 54.1'e vardı. Eşik değer olan 50.0'yi geçen endeks, imalat sektörünün performansında güçlü iyileşmeye işaret etti. İmalat PMI'ı ocak ayından bu yana en yüksek düzeyine geldi. Böylece faaliyet koşulları üst üste 3'üncü ay güçlenmiş oldu. Müşteri talebindeki iyileşme ve yakın zamanda salgın kısıtlamalarının gevşetilmesi, yeni siparişlerdeki güçlü artışın ağustos ayında da devam etmesini sağladı.

Artan siparişle güçlü üretime devam

İSO, Türkiye İmalat PMI anketinin ağustos ayı sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, temmuzda 54,0 olarak ölçülen manset PMI, ağustosta 54,1'e yükselerek imalat sektörünün performansında güçlü iyileşmeye işaret etti, ocak ayından bu yana en yüksek düzeyine ulaştı. Böylece faaliyet koşulları üst üste 3'üncü ay güçlenmiş oldu. Müşteri talebindeki iyileşme ve yakın zamanda yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını kısıtlamalarının gevşetilmesi, yeni sipariş-

lerdeki güçlü artışın ağustos ayında da devam etmesini sağladı. Özellikle yeni ihracat siparişlerinde keskin büyüme kaydedildi. Üretim, müşteri talebindeki iyileşmeye bağlı olarak üst üste 3'üncü ay artış gösterdi ve yeni ihracat siparişlerinde kaydedilen güçlü büyüme bazı firmalarda üretimin artmasına katkı sağladı.

EN GÜÇLÜ BÜYÜME KARA VE DENİZ TAŞITLARINDA

ISO Türkiye Sektörel PMI ağustos verilerine göre, takip edilen 10 sektörden biri hariç tamamı ağustosta üretim artışı sağlarken, en güçlü büyüme

hızlı şekilde toparlanan kara ve deniz taşıtları üretiminde gerçekleşti. Sektörlerin çoğunun yeni siparişlerinde de artış gözlemlendi. Birkaç sektör özellikle ihracatta güçlü performans sergiledi. Öte yandan, tedarik zincirlerindeki aksamalar öne çıkmaya devam etti ve bu durum hem girdi hem de nihai ürün fiyatlarındaki artışların sürmesine yol açtı. Kara ve deniz taşıtlarının yanı sıra giyim ve deri ürünleri, tekstil, makine ve metal ürünler sektörlerinde de üretim belirgin iyileşmeler gösterdi. Üretimi yavaşlayan tek sektör metalik olmayan mineral ürünler oldu.

ÜRETİMLE %21.7 BÜYÜDÜK

Kovid-19 kısıtlamalarına rağmen sanayi üretimi, yatırımlar ve ihracatta güçlü bir performans sergileyen Türkiye, ikinci çeyrekte (Nisan-Mayıs-Haziran) % 21,7 ile büyüme rekoru kırdı. Gayrisafi Yurtiçi Hasılası (GSYH) 1 trilyon 581 milyar 120 milyon lira oldu. Kişi başı milli gelir de 9 bin 150 dolara yükseldi.

BÜYÜME BÖYLE GELDİ

- SANAYİ ÜRETİMİ % 40,5
- İMALAT SANAYİİ %43,4
- TARIM %2,3
- HİZMETLER %45,8
- İNŞAAT %3,10
- BİLGİ İLETİŞİM %25,3
- GAYRİMENKUL % 3,70
- İDARİ DESTEK % 32,4

SOKAĞA DA YANSIDI

- Vatandaşın tüketimi % 22,9, devletin tüketimi % 4,2 arttı. Büyüme sokağa da yansıdı. İşgücü ödemeleri 2021'in ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 36,1 artış gösterdi. Cumhuriyet tarihinin en yüksek çeyrek büyümesini yakalayan Türkiye güçlü büyüme performansı ile dünyada da listenin ilk sıralarında yer aldı. ◦ 4

YATIRIM VE İHRACATLA REKOR BÜYÜME

% 21.7

Türkiye ekonomisi bu yılın ikinci çeyreğinde yüzde 21,7 büyüdü. Böylelikle dünya, İngiltere'nin ardından en hızlı büyüyen ikinci ülke oldu. Gayrisafi yurtiçi hasıla 1 trilyon 581 milyar lirayı aşarken, büyümenin lokomotifleri **sanayi, yatırım, ihracat** oldu. Kişi başı gelir 9 bin 150 dolara çıktı.

MAKİNE TECHİZAT SALGIN ETKİSİNİ ATTI

Yatırımın olmaması makine teçhizat yatırımı da rekor artış kaydetti. Bu yıl ilk çeyrekte yüzde 64,7 artış gösteren makine ve teçhizatlar, bu yılın ikinci çeyreğinde yüzde 84 artış kaydetti. Böylelikle yeni serinin açıldığını 2009'dan bu yana

en yüksek orana ulaştı. Makine ve teçhizat yatırımı, 2020 ikinci çeyrekte yüzde 14,7 artarken, 2019 ikinci çeyrekte yüzde 6,7'de kalmıştı. Salgınla mücadele sürecinde daralınan inşaat yatırımları da bu dönemde toparlanarak büyümeye destek verdi. Bu yılın ikinci

çeyreğinde yüzde 49,2 artış gösterdi. 2020'nin aynı döneminde yüzde 0,5, ilk çeyrekte yüzde 7,2 daralmıştı. Geçen yıl ikinci yarıdan itibaren toparlanmaya başlayan inşaat yatırımları 2021'in ilk çeyreğinde, bir önceki çeyreğe göre yüzde 21,4 büyümeye sergiledi.

■ EKONOMİ SERVİSİ - İSTANBUL

Kovid-19'la mücadeleye rağmen **sanayi** üretimi, yatırımlar ve ihracatta güçlü bir performans sergileyen Türkiye ekonomisi, ikinci çeyrekte büyüme rekoru kırdı. Türkiye ekonomisi, bu yıl ikinci çeyreğinde (nisan-mayıs-haziran) yüzde 21,7 büyüdü. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK), Türkiye'nin Gayrisafi Yurtiçi Hasılası (GSYİH) cari fiyatlarla 1 trilyon 581 milyar 120 milyon lira (188 milyar 566 milyon dolar) büyüklüğe ulaştı. 2020'nin ikinci çeyreğinde Türkiye'nin GSYİH'si 1 trilyon 37 milyar 693 milyon lira (152 milyar 585 milyon dolar) olarak kayıtlara geçmişti. Kişi başı milli gelir ise ikinci çeyrek itibarıyla hesaplandığında 9 bin 150 dolara yükseldi.

DÜNYADA İKİNCİ

Cumhuriyet tarihinin en yüksek çeyrek büyümesini yakalayan Türkiye, güçlü büyüme performansı ile dünyada da büyüme listesinin ilk sıralarında yer aldı. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) üyesi ülkeler arasında Türkiye yüzde 21,7'lik büyümesiyle, yüzde 22,2 büyüyen İngiltere'nin ardından en hızlı büyüme gösteren ikinci ülke oldu. Türkiye'yi Hindistan yüzde 20,1, İspanya yüzde 19,8'lik orana takip etti. Dünyanın en büyük iki ekonomisinden ABD yüzde 12,2, Çin ise yüzde 7,9'luk oranda kaldı.

LOKOMOTİF DÖRT SEKTÖR

Yatırımlar, **sanayi** üretimi ihracat ve hizmetler büyümenin lokomotifliğini üstlenen 4 sektör oldu. Üretim yöntemiyle ekonomik büyümede hizmetler yüzde 45,8, **sanayi** yüzde 40,5, imalat **sanayi** yüzde 43,40, idari ve destek hizmetleri yüzde 32,4, bilgi ve iletişim faaliyetleri yüzde 25,3, insan sağlığı ve sosyal hizmetler yüzde 8,5,

gayrimenkul yüzde 3,7, inşaat yüzde 3,1 arttı. Finans ve sigorta hizmetleri ise yüzde 22,7 azalış gösterdi.

HARCAMADAN 13,6 PUAN KATKI

Bu dönemde ihracat yüzde 59,90'lık artış sergiledi. Böylelikle büyümeye 10,78'lik puanla güçlü bir katkı yaptı. Hane halkı harcamaları ikinci çeyrekte yüzde 22,90 artarken, ekonomik büyümeye 13,66'lık puanla en yüksek katkıyı yaptı. Devletin tüketiminde yüzde 4,20 artışla 0,67 puan, toplam yatırımlar yüzde 20,30'lık artışla 5,37 puan ekonomik büyümeye katkı verdi. İthalat ise 3,85 ve stoklar 5,63 puan düşüşle büyümeyi aşağı çeken kalemler oldu.

İŞGÜCÜ ÖDEMELERİ %36,1 ARTTI

Ekonomiyi aşağı çekmeye çalışanların "Sokaktaki vatandaşsıya yansımıyor" söylentileriyle karalamaya çalıştığı büyüme performansını, şirket bilançolarının yansısı işgücü ödemelerine de yansıdı. **Sanayi** üretiminden kapasite kullanım oranına, güven endekslerinden ihracat rakamlarına kadar birçok sektörde önceki sinyallerini verdiği yüzde 21,7'lik güçlü büyümeyle işgücü ödemeleri, 2021 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 36,1, net işletme karma geliri ise yüzde 78,2 artış kaydetti.

SANAYİNİN ETKİSİ SEVİNDİRİCİ

■ Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, G20'de en büyük ikinci büyümenin yeni Türkiye'den geldiğini vurguladı. Büyüme rakamını değerlendiren Oktay, "Sanayinin ve ihracatının büyümedeki etkisini görmek ayrıca memnuniyet verici" dedi.

10 YILLIK BÜYÜME PERFORMANSI

YILLAR	1. CEYREK	2. CEYREK	3. CEYREK	4. CEYREK	YILLIK
2010	6,9	8,1	8,7	9,7	8,4
2011	11,8	11,5	11,6	10	11,2
2012	6,7	5,0	3,6	4,2	4,8
2013	8,4	9,7	8,9	7	8,5
2014	8,6	2,8	3,4	5,5	4,9
2015	3,5	7,2	5,7	7,6	6,1
2016	4,9	5	-0,7	4,4	3,3
2017	5,3	5,3	11,8	7,3	7,5
2018	7,5	5,8	2,5	-2,6	3
2019	-2,5	-1,6	1	6	0,9
2020	4,4	-10,4	6,3	6,2	1,8
2021	2,2	21,7			

Son 11 yılın en güçlü ekonomik büyümesi, yüzde 21,7'lik oranla ikinci çeyrekte gerçekleşti.

BÜYÜME NEREDEN GELDİ

ÜRETİM	ARTIŞ (%)	BÜYÜME ETKİSİ (PUAN)
Sanayi	40,50	7,47
İmalat Sanayi	43,40	6,46
Tarım	2,30	0,11
Hizmetler	45,80	8,92
İnşaat	3,10	0,23
Bilgi İletişim	25,30	0,89
Finans Sigorta	-22,70	-1,73
Gayrimenkul	3,70	0,35
İdari destek	32,40	1,56

HARCAMA YÖNTEMİYLE

Vatandaşın tüketimi	22,90	13,66
Devletin tüketimi	4,20	0,67
Toplam yatırımlar	2,30	5,37
Ihracat	59,90	10,78
İthalat	19,20	-3,85

OECD'DE 2.SIRADAYIZ

İngiltere	22,2
Türkiye	21,7
İspanya	19,8*
Meksika	19,5*
Fransa	18,7
Macaristan	18,1
İtalya	17,3
Sili	17,2
Kolombiya	17
Portekiz	15,4*
Belçika	14,9*
Kanada	13,8
Avro Bölgesi	13,6
AB	13,2
OECD	13
ABD	12,2
Avusturya	11,4
Polonya	10,8
Slovakya	10,2
Letonya	10,1
Hollanda	10*
İsvet	9,5
Almanya	9,4*
Litvanya	8,5
Danimarka	8,3
Cekya	8,2
Japonya	7,6
Finlandiya	7*
Güney Kore	5,9*
Norveç	5,7

*Geçici veri veya tahmini değer

SON YILLARIN EN BÜYÜĞÜ

Son dönemde ekonomide **sanayi** ve ihracat odaklı bir büyüme performansı görüldüğünü belirten Ankara **Sanayi Odası** (ASO) Başkanı Nurettin Öztekin, "Sanayi üretimi, yılın ikinci çeyreğinde ortalaması yüzde 40,5 ve imalat **sanayisi** yüzde 43'e son yıllardaki en yüksek büyümeye kaydetti" ifadesini kullandı.

DÜNYADAN POZİTİF AYRISTIK

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Naci Olgap, "Bugün açıklanan büyüme rakamlarına göre, bu yıl yüzde 9 bandında bir büyüme sürpriz olmaz" dedi. Olgap, 2020 yılının genel ve 2021'in ilk çeyreğinde olduğu gibi yılın ikinci çeyreğinde de Türkiye ekonomisinin, büyüme performansıyla dünyadan pozitif ayrıştığını söyledi.

İHRACATLA YÜKSELİYORUZ

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı İsmail Güllü, "İhracatın büyümeye katkısı yılın ilk yarısında 10,8 puan oldu. Yani büyümenin yansı ihracattan geldi. Bu rakamlar, Türkiye'nin ihracatla yükseleneceği olan inancımızı güçlendirdi" dedi. Güllü, Türkiye ekonomisinin ihracat öncülüğünde büyüme ve yükselmeye devam edeceğini vurguladı.

BÜYÜMENİN YÜZDE 57'Sİ YATIRIM VE İHRACATTAN

Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan, yılın ikinci çeyreğine ilişkin büyümenin yüzde 57'sinin yatırımlar ve net dış talepten geldiğini belirterek "Sürdürülebilir ve kapsayıcı bir büyüme için düşük enflasyon, kur istikrarı ve öngörülebilirlik kritik öneme sahip. Gelecekteki dağılımı adaleti daha da iyileştirecek bir büyümeyi sürekli kullanan çabasındayız" değerlendirmesi yaptı.

STRATEJİYLE İLAVE DESTEKLER ARTACAK

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, yüzde 21,7'lik büyüme rakamlarını şöyle değerlendirdi: "Bu değer 1998'den bu yana kaydedilen en yüksektir. İhracatla ilave destekler, uzak ülke stratejisi ve e-ihracat gibi alanlarda atacağımız adımlarla bu katkıyı daha da artıracacağız. Yatırım, üretim ve ihracat temelinde büyüme devam edecektir."

HER ALANA YAYILDI

Yüzde 21,7'lik büyüme oranının Cumhuriyet tarihinin en yüksek 3'üncü çeyrek dönem yıllıklandırılmış büyüme oranı olduğunu altın çizen Müstakil **Sanayici** ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Abdurrahman Kaan, "Her iki talebin hem net dış talebin hem de yatırımların büyümeye pozitif katkı vermesi, tek merkezden beslenen bir ekonomiyi değil, bütün parametreleriyle genişleyen bir ekonomiyi işaret etmesi bakımından oldukça memnuniyet vericidir" dedi.

BİRLİK OLMA ZAMANI

Sürdürülebilir büyüme ve yatırımların artması için desteklerin devam etmesi gerektiğini ifade getiren Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, şunları söyledi: "Daha fazla üretim, yatırım, ihracat, ihracat için kamu ve özel sektör, el birliği ve akıl birliği ile daha çok çalışma zamanı."

PARMAK İSİRTACAK ÖNEMLİ BİR GELİŞME

Büyümedeki zaferin enflasyonla mücadeleye taşınması gerektiğini ifade eden Anadolu İşanları İşadamları Derneği (ASİKON) Genel Başkanı Orhan Aydın, "İkinci çeyrekte yüzde 21,7'lik büyüme, ihracata yönelik **sanayi** üretimi ile gerçekleştirildi. Bu parmak isirtacak bir gelişme ve sürdürülebilir bir büyümenin de aynı zamanda habercisi" diye konuştu.

UZUN MENZİLLİ BİR DÖNEMİN İŞARETİ

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Selib Avdagic, yatırım, ihracat ve **sanayi**den güç bulan ikinci çeyrek büyümesinin "uzun menzilli büyüme" dönemini başlattığını belirterek, "2021'de yüzde 8 ve üzeri büyüme şansını yakalamış görünüyoruz" dedi.

BASARI HİKAYESİ

Salgın sürecinin başından bu yana başan hikayesi yazıldığı altın **İstanbul Sanayi Odası** (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdoğan Bursalı**, ekonomik inancı ikinci çeyrekte büyüme performansını salgın koşullarında her türlü övgüye hak ettiklerini ifade ederek, **sanayinin** büyümeye katkısını ise gurur verici olduğunu vurguladı.

BU YILIN SONUNDA YÜZDE 8'E ULAŞIR

Ankara Ticaret Odası (ATO) Yönetim Kurulu Başkanı Gürsel Baran, yılın ikinci çeyreğindeki yüzde 21,7'lik büyüme oranını ilginç, "Verilere baktığımızda bu yıl yüzde 7-8'lik büyümeyle kapatabiliriz" ifadelerini kullandı. Baran, "Göstergeleler salgınla rağmen reel sektörün çalışmaktan, üretmekten vazgeçmeyecek aralığını sarma konusunda kararlılığını ortaya koyuyor" diye konuştu.